SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje $2.50
Kanadoj ir Lietuvoj $3.00
Pusei metų:
Amerikoje $1.25
Kanadoj ir Lietuvoj $1.50
Skelbimų kainas klauskite laiške.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 83 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A.
Represents over 10,000 Lithuanians in the City of Boston and about 700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 4 So. Boston, Mass., Sausio (January) 22 d., 1925 m. Metai XII

Baisi Tragedija

Frank Ferrandi Nušovė Savo Moterį, Burdingierių ir Pats Save.

EVERET, MASS. Čion įvyko baisi tragedija italų šeimynoje. Frank Ferrandi sugrįžęs į savo namus, paleido du šuvius į moterį, du į burdingierių Lombardi ir kada matė, jog jie negyvi, tai penktu šuviu persišovė sau galvą.

Pasigirdus šuviams, viršuje gyvenanti pašaukė policiją, kada policija pribuvo, tai rado duris užrakintas ir per langą įsilaužė į namą, kur virtuvėje rado visus tris kraujais aptekusius.

Ferrandi dar buvo gyvas ir niko nugabentas į ligoninę, kur po keturių valandų mirė. Po jo mirties, pas jį rasta italų kalba rašytas laiškas, kuriame tarp kitoko yra pasakyta sekančiai:

"Sausio 15 d., 1925.

"Su šiomis keliomis eilutėmis aš pranešu apie savo barbariška gyvenimą, kuris man prasidėjo 1919 m. Aš apsivedžiau su savo motere dėl to, kad ją labai mylėjau. Aš galėjau gyventi atsiskyręs nuo jos, bet žinau, kad vistiek ją labai myliu.

"Kada aš iš Buffalo parvažiavau į Bostoną, tai pažinau vieną farmerį, kuris buvo iš kalėjimo pabėgęs kaipo žmogžudys, aš jį pasiėmiau pas save ir saugodamas nuo suareštavimo laikiau kaip brolį. Tas vyras savo geru atsinešimu, sugadino man ambiciją dirbti ir aš praleidau visus savo pinigus. Jis man duodavo pinigų ir nuo to prasidėjo mano barbariškas gyvenimas, nes jis man tuos pinigus davė savotišku išrokavimu.

"Po trijų metų jo gyvenimo pas mane, jis pradėjo daryti gerus atsinešimus į mano moterį, bet mano moteris mane taipgi gerai mylinti į tai nežvelgdavo.

"Norėdamas padaryti ramybę mano name, aš pareiškiau, kad jį išvarysiu, bet mano moteris į mano akis nepasižiurėjo. Dėl meilės savo moteries, aš pradėjau verkti kaip vaikas. Moteris matydama mane verkiant taipgi verkė. Kad sutaisyti sau ramų gyvenimą, aš meldžiausi ir verkiau dieną ir naktį.

"Kada aš buvau tokioje desperacijoj ir mano moteris matydama mane visuomet verkiant man viską papasakojo. Ji man sakė, kad ji mane myli, bet su manim susitaikinti negalinti, nes burdingierius Lombardi jos širdį iš jos krutinės yra išėmęs. Taipgi ji man pasakė, kad Lombardi jai pareiškęs, jog jis mus nušausiąs, jei mudu susitaikysime. Aš nuvargau gyvendamas tokiu gyvenimu ir turiu daryti tam galą. Lai mano draugai nenusistėbi mano tokiu pasielgimu, nes manau, kad kiekvienas, ne kitaip pasielgtų, jei jo name velnias apsigyventų. Policija lai nedaro jokių tyrinėjimų šiame reikale, nes aš pats viską pranešu kaip kas buvo ir kas mane prie to privedė."

Suareštuoti 9 Lietuviai Bolševikai.

Montello Amerikonų laikraščiai rašo, kad jie suareštuoti kaipo Lietuvių Piliečių Kliubo 'ardytojai.

MONTELLO, MASS. Sausio 15 d. čion įvyko Lietuvių Piliečių Kliubo susirinkimas, kad išrinkti naują Kliubui valdybą, kur bolševikų buvo tikslas, kad įstatyti savo šalininkus, o ypač į dabartinio pirmininko Judeikos vietą padėti savo šalininką, kad tokiu budu dasigavus į Kliubo iždą ir kad visą Kliubo turtą paėmus į savas rankas galėtų šeimininkauti.

Tulas laikas atgal, jie jau buvo išsirinkę savo valdybą ir Judeiką prašalinę iš pirmininkystės. Bet Judeika matydamas bolševikų tikslą, nusprendė neužleisti bolševikus, kad apsaugojus vietos lietuvių per ilgą laiką sudėtą turtą.

Kadangi jau buvo žinoma, jog bolševikai triukšmo keliu stengsis užvaldyti Kliubą, tai į minėtą susirinkimą buvo pašaukta policijos, kad pridabotų tvarką. Prasidėjus susirinkimui, tuoj bolševikai pareikalavo, kad Judeika atiduotų jiems Kliubo antspaudą ir kitus dokumentus ir pradėjo kelti triukšmą. Policija bolševikus perspėjo, kad jie nusiramintų ir svarstytų Kliubo reikalus, o jei to nepadarys, tai pirmininkas uždarys susirinkimą. Bolševikai to nepaklausė ir vis kėlė triukšmą. Tada policija matydama, kad su jais kaipo su žmonėmis negalima bus susitaikyti, tai tuoj griebė triukšmadariams už apykaklių ir į belangę nugabeno sekančius tavorščius: S. A. Smith, Petras Pagonis, Vincas Sabeika, Jurgis Šimaitis, Jonas Pilipauskas, Simas Brunda, Steponas Kriaučiunas, Kazys Vasel ir Juozas Mikėnas.

Tai matote, kokių priemonių bolševikai imasi, kad sudemoralizuoti lietuvių organizacijas.

Taisys Valdžios Namus.

WASHINGTON. Prezidentas Coolidge žada užtvirtinti bilių, kuris reikalauja $150,000,000 pataisymui pagerinimui valstybės namų.

Audėjų Vargai.

FAL RIVER, Mass. Čia audėjams, kaip jau buvo rašyta, tapo numažinta dešimt nuošimčių algos. Dėlto kai kurių audinyčių darbininkai išėjo streikuoti. Praeitą utarninką apie trys šimtai jau sugrįžo prie darbo, sutikdami priimti numažintas algas. Bet daugiau kai tukstantis darbininkų dar laikosi savo reikalavimo ir negrįžta prie darbo.

New Bedfordo audėjai bei verpėjai irgi tariasi eiti streikuoti dėl numažintų algų. Easthampton, Mass. audėjų algos irgi numažintos dešimt nuošimčių. Matyt, kompanijos yra susitarę numažinti savo darbininkų algas. Tuo tarpu audėjai neturi pilnos drąsos kovoti prieš darbdavius, nes daugelis jų yra ilgą laiką išbuvę be darbo.

Rusų Viltis.

MASKVA. Vienas bolševikų vadų, Steklovas, pareiškė savo nuomonę, kad galimas daiktas, jog Jung. Valst. draugingiau

Taigi, iš Jono Makauskio pradės atsinešti linkui bolševistinės Rusijos po tai, kai išsitraukė iš sekretoriato Charles E. Hughes ir kai matyti prospektas padaryti sutartį tarp Rusijos ir Japonijos.

Atžagareiviai Laimėjo Vokietijoj.

BERLINAS. Šiomis dienomis susidarė naujas kabinetas Vokietijoj, su Dr. Hans Luther priešakyje. Kabineto didžiumą sudaro atžagareiviai. Todėl, manoma, kad klerikalai ir atžagareiviai demokratai rems naująjį kabinetą. Tuo tarpu pažangioji Vokietijos visuomenė bus, be abejo, nusistačius prieš jį. Vokietijoj pradeda įsigalėti katalikiškų klerikalų gaivalas.

Nuvyko Maskvon.

Francuzų ambasadorius sovietų Rusijai, Herbette, jau pasiekė Maskvą. Jo žmona ir štabas, kartu su juo, nusikraustė į Rusiją.

Didelis Grobis.

PROVIDENCE, R. I., sausio 19 d. Penki banditai sulaikė Interlaken Dye Works, Arkwright, dirbtuvės algų išmokėtoją ir pabėgo su $11,455. Išmokėtojas sulaikytas netoli dirbtuvės. Keturi vyrai atstatė dviem dirbtuvės darbininkams keturis revolverius ir greitai apsidirbo. Šaudymosi nebuvo.

Laisvė Kaliniams.

AUSTIN, TEXAS. Šioj valstijoje bandoma prasikaltėlius užlaikyti kiek galima laisviau. Vyrai, kurie yra nuteisti kalėjiman nuo penkių metų iki gyvos galvos, prižiuri dvidešimt šios valstijos parkų. Ir tą jie daro beveik be sargybos. Kaliniai yra davę garbės žodį, kad jie nebandys pabėgti.

Boerne, aštuoniasdešimts mylių nuo Austin, tulas Martin Koonsman turi po savo priežiura dvidešimt kalinių, kuriems duota beveik pilna laisvė. Po darbo valandų jie gali kada išeiti bei sugrįžti.

Per Kalėdas šių prasikaltėlių prižiurėtojas, Koonsman, norėjo parvykti namo ant švenčių. Jis pasitarė su visa dvidešimčia kalinių ir pasiulė jiems paleisti juos atostogų porai savaičių, jei jie prižadės sugrįžti laikui išsibaigus. Kaliniai prižadėjo ir gavo leidimą važiuoti namo porai savaičių. Praslinkus nustatytam laikui visas dvidešimts kalinių sugrįžo vėl prie savo darbo.

Mikas Petrauskas Lietuvos Operos Direktorius.

Gavome žinių iš Lietuvos, jog komp. Mikas Petrauskas tapo paskirtas Lietuvos Operos direktoriu. Amerikiečiams lietuviams, kurie gerbė ir mylėjo čia gyvenant Miką Petrauską ir gailėjosi, kad jis apleidžia Ameriką, bus malonu išgirsti, kad komp. Mikui Petrauskui sekasi Lietuvoje.

"Sandara" sveikina Miką Petrauską ir linki kogeriausio pasisekimo taip atsakomingoj vietoj.

Padidino Algas.

CHICAGO, Ill., sausio 19 d. Gelžkelio Darbininkų Komitetas šiandie užtvirtino padidinimą algų stočių darbininkams. Šis algų padidinimas kompanijoms atseis apie 3,740,000 dolerių į metus. Darbininkams pakelta algos nuo cento iki dviejų centų valandai. Algų padidinimas paliečia šiuos gelžkelius: New York Central, Fennsylvania, New York, New Haven and Hartford ir Boston and Albany.

Kapitalistai Dar Daugiau Nori.

Massachusetts valstijos fabrikantai turi įteikę šios valstijos legislaturai bilių, kuriame reikalaujama, kad butų panaikinta draudimas moterims ir vaikams dirbti naktimis. Kapitalistai nori, kad vaikai bei moterys galėtų dirbti dirbtuvėse nuo 7 val. iki 11 val. vakarais. Esą, kur dirba du šiftai, ten tas turėtų buti leidžiama. Dabartiniai įstatai draudžia vaikams ir moterims dirbti dirbtuvėse prieš šešias iš ryto ir po šešių vakare.

Girdėti, kad minėtos valstijos darbininkai — vyrai griežtai pasipriešins prieš panaikinimą dabar esamų vaikams ir moterims darbo patvarkymų.

Anglai Prieš Papą.

LONDONAS. Papos išsireiškimas prieš socialistus bei pažangiąją visuomenę sujudino dalimis Anglijos darbininkų sluoksnį. Daug kas išsireiškiama iš darbininkų pusės prieš Romos galvą. Kai kurie progresyviai laikraščiai nurodo, kad papos — popiežiaus paskutinis pareiškimas prieš socialistus yra dėl tos priežasties, kad popiežius nujaučia, jog pažangus elementas lemia pamažią mirtį juodajam internacionalui.

Daugiausia pagarsėjęs Amerikoje Harvardo univesitetas praeitais dviem metais gavo $5,680,449.87 aukų.

Jonas Makauskis.

Praeitą panedėlį, po pietų. atvyko į So. Bostoną Sandariečių labai laukiamas svečias, Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos atstovas Jonas Makauskis. Svečias paviešėjo keletą dienų Brooklyne bei New Yorke ir iš ten drauge su "Sandaros" Redaktoriu Tuliu atvyko į So. Bostoną. Jo priėmimui rengiama didelė vakarienė ateinančio sekmadienio vakare, Lietuvių svetainėje, So. Bostone. Čia Makauskis pasilsėjęs žada aplankyti lietuvių kolionijas su pranešimais, kaip dabar dalykai dedasi Lietuvoje.

Jonas Makauskis užima gana svarbią vietą tarpe Valstiečių Liaudininkų, visą laiką budamas jų centro komiteto nariu.

Jonas Makauskis yra gimęs Žemaičiuose, vidurinį mokslą baigęs Vilniuje, aukštąjį mokslą —Maskvos universitete. Iš profesijos Makauskis yra provizorius - vaistininkas. Visuomeniniam darbe pradėjo dalyvauti dar prieš karą, 1908-9 metais, Prienuose, Mariampolėje dalyvaudamas dailės ir kulturos draugijose. Karo laiku, budamas Maskvoje, aktyviai dalyvavo Lietuvių studentų draugijoje, Lietuvių Dramos kuopelėje. Vėliau sutvėrė kartu su kitais draugais Lietuvių Farmaceutų Sąjungą Rusijoje, kurios visą laiką buvo pirmininku.

Pradžioje 1918 metų grįžo Lietuvon. Susitvėrus pirmam ministerių kabinetui liko pakviestas į Vidaus Reikalų Ministeriją, kame ėjo farmacijos reikalų viršininko pareigas. 1920 m. tapo išrinktas į Steigiamąjį Seimą. Vilniuje sugriuvus pirmam Valdimaro kabinetui, aktyviai dalyvavo kaipo Valstiečių Liaudininkų centro narys organizavime naujo ministerių Kabineto, kurio priešakyje stovėjo Mykolas Šleževičius.

Parsikėlęs Kaunan, Makauskis, apart valstybinio darbo, dalyvavo visuomeniniam gyvenime. Kartu su kitais buvo pirmu iniciatoriu - įsteigėju Lietuvos Raudonojo Kryžiaus, kuriam susutvėrus aktyviai dalyvavo jo organizavime bei veikimo išplėtojime, kaipo vyriausis valdybos narys ir reikalų vedėjas.

Pradžioje 1919 metų dalyvavo kaipo vienas iniciatorių įsteigime Kareivių Prietelių Draugijos, kurios tikslu buvo teikti musų kariams moralės ir materialės pagelbos. Prasidėjus musų kovoms su bermontininkais ir bolševikais, atsirado tų kovų aukų. Atsirado našlaičių ir nukentėjusių dėl karo, kuriuos buvo reikalinga priglausti. Poniai Sleževičienei sumanius steigti Draugiją, kurios tikslas butų teikti pagelbą našlaičiams, kurių tėvai yra žuvę už Lietuvos nepriklausomybę, arba nukentėję už ją kovodami, Jonas Makauskis ir čia aktyviai prisidėjo. Tokiu budu liko įsteigtas Lietuvių Moterų Globos Draugija, kuri šiandie, kaipo labdaringa draugija, yra viena iš didžiausių ir rimčiausių draugijų Lietuvoje. Išlaiko šiandie apie 400 vaikų trijose priegiaudose ir turi įsteigus amatų mokyklą Kaune.

Jonas Makauskis yra pirmutinis iš iniciatorių ir steigėjų "Varpo" Bendrovės, kuri šiandie skaitoma viena iš rimčiausių, didžiausių ir geriausiai pastatytų bendrovių Lietuvoje. Makauskis yra vienas iš Bendrovės vedėjų.

Budamas Steigiamajam Seime ir Pirmas Seime Jonas Makauskis dalyvavo darbo ir socialės apsaugos komisijose, ekonominėje komisijoje, Seniunų Sueigoje, etc. Be to visą laiką buvo frakcijos prezidiume ir Pirmojo Seimo sekretoriu.

Dabar Jonas Makauskis yra narys žiburėlio, Vinco Kudirkos Draugijos, Mokytojų Profesinės Sąjungos.

Taigi, iš Jono Makauskio praeities matyti, kad jam yra žinomas visas valstybinis ir ekonominis gyvenimas Lietuvoje. Taippat yra gerai jam žinoma financinė Lietuvos padėtis bei "krikščionių - demokratų" žalingi darbai Lietuvai.

Reikia pasakyti, kad tokio žmogaus apsilankymas Amerikoje yra labai svarbus. Tokio svečio — svečio, kuris yra turėjęs tiek progų dalyvauti Lietuvos valdžios ir visuomenės veikime iš pat pradžios jos tvėrimosi, nėra amerikiečiai ligšiol turėję. Todėl amerikiečiams lietuviams bus begalo svarbu išgirsti jo prakalbų bei papasakojimų apie Lietuvos vidujinį gyvenimą.

Kalėjimas Sudegė.

HUTCHINSON, Kan., sausio 14 d. Arti 500 kalinių paliko be "pastogės," sudegus vietos kalėjimui.Gaisras padarė apie $100,000 nuostolių. Kaliniai sargybos buvo suvaryti į netoli esanti kitą namą. Tik vienas jų pabėgo.

Milžiniški Nuostoliai.

CHICAGO, Ill., sausio 14 d. Sudegė C. L. Willey kompanijos lentų sankrova. Nuostolių padaryta už $400,000. Laike gaisro neesant vėjui, dumai apsiautė visą Chicagą ir užtemdė ją.

Vyskupas Brown Teisiamas.

CLEVELAND, O., sausio 14 d. Prasidėjo tardymas vyskupo Browno bedievybės. Senas laikas, kaip šis vyskupas tapo įskųstas neva bedievis ir einąs prieš bibliją. Brown nenori kaltybės prisiimti ir jis žiurėsiąs, kad ji nebutų jam primesta.

Pranešimas.

So. Bostono apielinkės Sandariečiai šaukia konferenciją sausio 25, kaip 1 val. po pietų, "Sandaros" svetainėje. Apielinkės miestų Sandariečiai veikėjai kviečiami dalyvauti. Plačiau žiurėkite ant paskutinio puslapio.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI PRISIRAŠĖ PRIE ALTS.

7 kp. So. Boston, Mass.
A. Vitkus,
9 kp. Cambridge, Mass.
V. Ališauskas,
V. Verseckas,
J. Trenaviče.
16 kp. Worcester, Mass.
A. Janušonis.
25 kp. Chicago, Ill.
S. Bradchulis.
56 kp. Pittsburgh, Pa.
Rokas Kusas,
J. Alinckas,
Kast. Andriukaitis,
Simonas Dambrauckas,
Fel. Bakšys,
M. Kalnelis.
45 kp. Cliffside, N. J.
J. Makackas,
F. Urbanavičius,
J. Valiukonis.
72 kp. Los Angeles, Cal.
A. Šalkauskas,
J. J. Adams,
J. Afrukas.
75 kp. Chicago, Ill.
Chas Karoleviče,
P. Narvaišas,
Petronelė Molienė,
Zuzana Antanavičienė,
P. Selesmonavičius.
78 kp. So. Boston, Mass.
Elzbieta Kingerienė.

NAUJI METAI, GERA PRADŽIA.

Su pradžia naujų metų, musų organizatyvis darbas eina pasekmingai. Kaip matote musų draugai ir draugės veikia tulose kolionijose ir tas veikimas vis darosi pasekmingesnis. Pavyzdingai veikia organizatyviame darbe šios kuopos: 7-ta, 9-ta, 45-ta, 46-ta, 72-ra, ir 81-ma. Šios kuopos pastaruoju laiku labai gyvai veikia. Tiesa dėka musų uoliems draugams, ir draugėms, kurie veikia kaipo tikri organizatoriai. Šios visos kuopos randasi (išskiriant Bostoną) lietuvių kolionijose, kur tautinis veikimas yra apleistas, tačiaus Sandariečiai jose veikia ir turi geras pasekmes. Tas duoda mums suprasti, kad kitose centralinėse kolionijose musų draugai gali daug sparčiaus veikti organizatyviame veikime negu šiose, kur yra mažos arba apleistos tautiniame judėjime. Pavyzdin: Cliffside, Hudson, Los Angeles, Cambridge, Sandariečiai pastaruoju laiku labai pasekmingai pradėjo veikti organizavyviame darbe.

Prašau visų kuopų visose kolionijose imtis aktyvaus darbo, idant iki Seimo mes sandariečiai padvigubintume eiles savo draugų ir beabejo tą padarysime jeigu tik mes kiekvienas turėsim sau už pareigą po vieną naują narį prikalbinti, įstoti į musų eiles.

Tad visi kas gyvas Sandariečiai, prašau visus į darbą stokime kaip vienas ir dirbkime dėl organizacijos labo ir per tą musų tautos labui — tėvynei Lietuvai.

ALTS. Centro Sekr.
V. M. ČEKANAUSKAS.

AUKSINIS KONTESTAS.

Musų Auksnio Kontesto Vajus Eina Gerai. Sandariečiai, Pabaigkime Vajų Su Padvigubintu Skaičium Naujų Skaitytojų ir Narių.

Musų vajus iki šiolei labai gerai eina, daug naujų skaitytojų "Sandara" gavo, bet tai neprivalome susilaikyti šiame darbe, kaip tik priešingai dabar kol dar musų tik pats įsisvyravimas darbe, parodykime dvigubai energijos ir veikime kaip galima sparčiaus. Nedaug laiko tebeliko iki Kontestas pasibaigs ir rezultatas bus paskelbtas, ir dovanos bus paskirtos musų gerb. darbuotojams šiame Konteste.

Reikia pasidžiaugti kad dar vis randasi naujų darbuotojų į kontesto lenktynes ir keletas jų labai smarkiai veikia, net nėra abejonių kad tuo iš darbuotojų stojusių po naujų metų į kontestą bus laimėtojais dovanų. Todėl dar ir dabar nėra vėlu stoti Kontesto lenktynėsna ir laimėti įaskirtas dovanas.

Brangus draugai ir draugės, šis kontestas daug reiškia dėl musų organizacijos, tik gaila, kad musų vienminčiai stojo į kontestą tik iš kelių kolionijų, jeigu butų kiekviena ALTS. kuopa davus nors po vieną savo narį į šį kontesto vajų, tai šimtą kartų butų vajus pasekmingesnis, bet ačių toms kuoponis ir tiems draugams bei draugėms, kurie suprato svarbumą šio vajaus ir darbuojasi jame. Bet geriau vėlai negu niekados, todėl prašau visų Sandariečių, kad prieš pabaigą šio kontesto visi kas tik gyvas pasidarbuokime kiek galėdami organizatyviame veikime, kiekvienas užrašykime po vieną prenumeratą dėl giminių Lietuvon; siųskime "Sandarą" Lietuvon kodaugiausia, lai musų organas bus plačiai skaitomas Lietuvoje ir musų idėjo platinamos musų viengenčių miniose. Tą darydami atliksime didelį darbą kulturinį ir praplatinsime musų idėją Lietuvos darbininkų tarpe.

ALTS. Centro Sekr.,
V. M. Čekanauskas.

SANDARA MĖGIAMA LIETUVOJE.

Ką kalba apie musų organą Lietuvoje.

Tankiai gauname laiškų iš visų kraštų Lietuvos su prašymais siuntinėti musų organą "Sandarą" Lietuvon. Nesenai gautas laiškas iš Lietuvos nuo vieno Lietuvos jauno vaikino-moksleivio, kuris skaito "Sandarą" ir prašo ją siųsti šiems metams. Šis vaikinas štai kaip sako; Brangus Sandariečiai! Labai širdingai dėkavoju tamistoms už man suteiktą labai didelę dovaną tamistų leidžiamą organą "Sandarą," kuri mane lankė kas savaitė ir labai džiugino laike mano atostogų ir mokslo metu. Man ją atveždavo iš namų, nes aš patekęs į kunigo vedamą mokyklą, negalėjau į mokyklą adresuoti, nes kunigas mane iš mokyklos butų išvijęs už skaitymą pažangaus laikraščio, ypatingai "Sandarą," kuri teisingai ir gyvai vaizduoja musų Lietuvoje gyvenimą kas kunigams nepatinka, nes tas blogumas paeina nuo kunigų šalies valdymo."

Toliaus šis moksleivis sako: Brangus draugai Amerikiečiai, tamistos negalite įsivaizdinti, kaip pas musų jaunuolius yra didelis troškimas siekti prie mokslo, tikrojo mokslo, tačiaus musų troškimai yra nepatenkinti, nes vos tik viena mokykla visoj Lietuvoj yra, kurioje pasaulinis mokslas dėstoma ir mokytojai yra ne kunigai. Aš patekau į kunigo valdomą mokyklą ir turiu tuomi pasitenkinti, kad gaunu nors tokioj mokykloj pasimokyti. Dar kartą dekuodamas tamistoms Sandariečiai už laikraštį "Sandarą" ir tikiuosi, kad nepamiršite mane vargdienį, siuntinėsite man tą brangų ir mylimą tamistų organą "Sandarą" šį metą."

Vardą paduotume šio jaunuolio ir jo antrašą, bet žinome, kokioj padėty jis yra, nenorime, kad kunigas sužinotų kas jis per vienas ir po to išmestų jį iš mokyklos, dėl tos priežasties turime su gailesčių užlaikyti šio jaunuolio paslaptį kunigui nežinomą.

Labai daug panašių laiškų gauname ir iš kaimų nuo artojų ir iš kariuomenės, visuose yra pasiskundimų, bet nei vienas dar nepasakė, kad jam "Sandara" nepatinka, nepaisant, kad jie yra priversti kunigų vergauti ir tylėti, daryti kas jiems įsakyta, tačiaus musų liaudis, priaugamas jaunimas gavę progos, pasisako kas jų tėvynėj dedasi ir ko jie troškta, kas jiems patinka ir kas ne. Todėlei, ar mes Sandariečiai nepasigailėsime tų varguolių ir ar mes atsisakysime siųsti savo organą savo viengenčiams bei giminėms? Ne, mes turime su pasididžiavimu tai daryti, nes musų idealams pritaria plačioji žmonių miniadarbininkai ir inteligentai. Jei mes atliksime šią savo pareigą, t. y. jei siųsime ko daugiausia Lietuvon "Sandarą," tai Lietuvos žmonės išmoks kaip nusikratyti kuniginę valdžią ir Lietuvos žmonių gyvenimas pagerės o, su tuomi pakils musų tėvynėj kultura ir bus negėda visai musų tautai pasirodyti pasaulio tautų šeimynoj, nes tada į vietą dabartinių steigiamų vienuolynų - kliošturių, bus steigiama universitetai; į vietą iš valstijos iždo aukauti kunigams Kalėdines dovanas, aukaus vargdieniams bei našlaičiams kalėdų dovanas, nes tada bus žmonių valdžia, o ne kunigų. Taigi, šiuomi tautiniu reikalu turime susidomėti visi pažangus lietuviai ir ranką padavę vieni kitiems, duokime paramą savo viengenčiams morališkai ir materiališkai. Kiekvienas pažangus lietuvis privalo stoti į ALTS. ir veikti po jos veliava dėl tautos ir tėvynės labo.

ALTS. Centro Sekr.
V. M. Čekanauskas.

Kontesto Eiga

AUKSINIO KONTESTO REZULTATAI.	Skaičius Laipsnių (Points)
G. LEVIŠAUSKAS, Hartford, Conn.	1945
S. JAKUBAUSKAS, South Boston, Mass.	1166½
ONA PALUBECKIENĖ, So. Boston, Mass.	1064
J. LEKYS, Dorchester, Mass.	1034
PETRYLA A., Amsterdam, N. Y.	632½
B. KONTRIM, So. Boston, Mass.	580
A. BUINICKIS, New Britain, Conn.	483
ANDRIULIENĖ JULĖ, Chicago, Ill.	420
J. VIRBICKAS, Pittsburgh, Pa.	411
S. KONTAUTAS, So. Boston, Mass.	327½
J. RAGELIS, New Britain, Conn.	270
V. A. VISMINAS, Cambridge, Mass.	247½
S. K. GRIŠIUS, Chicago, Ill.	330
M. KVARATIEJUS, New Haven, Conn.	310
ONA PAREDNINKIENĖ, Los Angeles, Cal.	300
A. J. KARSOKAS, Cliffside, N. J.	300
M. L. MASIONIS, Detroit, Mich.	260
SELVESTRAS SHATAS, Hudson, Mass.	235
J. ZUBRICKAS A., Bristol, Conn.	197½
S. TATARUNAS, Hudson, Mass.	190
R. PAPLAUSKAS, Pittsburgh, Pa.	180
A. GUMAUSKAS, Providence, R. I.	177½
J. TRIBULIAUSKAS, South Boston, Mass.	170
J. NAUBURIS, South Boston, Mass.	135
P-lė V. SAČIKAUSKAITĖ, Pittsburgh, Pa.	120
MIKAS BUDAS, Chicago, Ill.	105
A. KRIAUČIALIS, Worcester, Mass.	85
P. REMEIKA, Bridgeport, Conn.	62½
GRUBINSKAS A., Boston, Mass.	50
MOCKEVIČIUS A., Rochester, N. Y.	30
K. KEIDOŠIUS, Baltimore, Md.	30

Sandaros Kp. Veikimas.

NEW BRITAIN, CONN.

Gruodžio 31 d. A. L. T. Sandaros 32 kp. turėjo surengus vakarienę su šokiais. Vakarienė pilnai pavyko; žmonių buvo susirinkę apie 200. Buvo visi rinktini, vietos biznieriai, inteligentai ir profesionalai. Buvo matytis ir iš apielinkės kolionijų keletas inteligentų. Iki 11:30 val. vak. publika linksminosi salėje: vieni šoko, kiti šiaip sau laiką leidė. Paskui susėdo prie stalų valgyt vakarienės. Gaspadinės, Malinauskienė ir Mikalauskienė sukamandavo po porą eiti prie stalų, kurie buvo parengti kitam kambaryje. Svečiai gėrėjosi skaniais valgiais, girdi, tokių valgių nedažnai pasitaiko.

Bevalgant prisiartino ir dvylikta, tai Nauji Metai. Pakyla vienas iš rengėjų, gerb. B. Griškevičius, prataria kelis žodžius į svečius ir pakviečia V. Vitukiną, A. L. T. S. 32 kp. pirmininką, vesti to vakaro programą. V. Vitukinas pasveikina visus su Naujais Metais, palinkėja laimingų 1925 metų ir ištaręs dar kelis žodžius, pritaikintus tam vakarui, perstato padainuoti dvi paneles, Anelę Salaveičikiutę ir Katkauskiutę, kurios yra žinomos kaipo dainos žvaigždės. Jodvi padainavo keletą dainelių; publikai labai patiko. Paskui perstatytas svečias iš Hartfordo, gerb. Levišauskas kalbėti. Jo kalba, primindama senovės laikus, musų brolius ir jų keltas puotas, labai sujudino susirinkusius. Antras iš eilės kalbėjo gerb. M. Daunis, kuris tik palinkėjo visiems linksmų ir laimingų naujų metų. Paskui pakviesta dainuot pasižymėjus dainininkė p-lė M. Blazauskaitė, kuri padainavo keletą linksmų dainelių. Pakviestas kalbėti svečias iš Waterbury, Conn., gerb. M. Matas, kuris pasakė ilgoką prakalbėlę. Pakviesta dainuoti gerai žinomas vietos biznieris, A. Petrauskas, kuris padainavo dvi dainas. Paskui antru sykiu pakviesta dainuoti Katkauskaitė, iš Hartfordo, o paskui Salaveičikiutė. Gausus delnų plojimas jas norėjo priversti daugiau dainuoti. Bet jau buvo rytas ir todėl metas programą baigti.

Pirmininkas V. Vitukinas padėkavojo atsilankiusiems ir gaspadinėms ir pakvietė svečius atgal į svetainę šokti. Kai kurie jau rengės eiti namo, o kiti pasiliko šokių svetainėje iki 4 val. ryto.

Garbė, jums, broliai Sandariečiai, už surengimą tokios puikios vakarienės! Valio New Britain Sandariečiai!

Sausio 1 d. L. N. Varpo Draugija statė scenoj veikalą "Valdovo Sunus" (Putino). Artistai roles atliko gerai. Publikos buvo skaitlingai.

TMD. 23 kp. rengia sausio 25 d. prakalbas paminėjimui Vinco Kudirkos jubilėjaus.

SLA. 34 kp. rengia vakarienę sausio 24 d. **Žinių Rinkėjas.**

WORCESTER, MASS.

Iš kuopos darbuotės.

Nedėlioje sausio 11 d. 16 kp. laikė savo susirinkimą "Aušrelės" svetainėje. Susirinko nemažas skaičius narių, kurie rimtai svarstė — gvildeno visos organizacijos ir savo kuopos reikalus. Naujoji kuopos valdyba, užėmus vietas, prisižadėjo dirbti iš visų pajėgų, kad 16 kp. savo veikimu neatsiliktų nuo kitų kuopų šiais metais. Kadangi valdybon įeina gan veiklųs ir rimti Sandariečiai, tai galima tikėtis, kad jie savo priežadus išpildys.

Nutarta trumpu laiku surengti prakalbas ir kalbėtoją pakviesti Centro pirmininką p. Liutą, kuris Worcesterio lietuviams mylimas kalbėtojas.

Toliaus buvo referuojama ir reikalinga 16 kuopai dalyvauti Worcesterio Lietuvių Draugijų Taryboje. Nutarta dalyvauti ir tuoj ant vietos liko išrinkti trys atstovai: K. Budinavičius, J. Paleckis ir A. Kraučialis.

Toliau dalyvaująs auksiniame konteste A. Kriaučialis, aiškinosi, kad iš priežasties neturėjimo daug laiko toli pasiliko nuo kitų kolionijų konteste, bet visgi pasižadėjo tuojau griebtis smarkiau už darbo, kad nepasilikus apačioje, kitų kontestantų. Visi palinkėjo A. Kriaučialiui geros kloties.

Po ilgoko pasikalbėjimo — svarstymo susirinkimas tapo uždarytas ir visi nariai išsiskirstė pilni naujos energijos ir gero upo. **Koresp.**

Dainininkas- Artistas Pranas Rimkus.

Atsiminimai.

Iš Mažosios Lietuvos Sukilimo.

Per šlapius laukus šlamančias girias skubėjo jaunuoliai iš visų kampų, Lietuvos bakuželių, pagelbon savo broliams Klaipėdiečiams. 1923 m., sausio pirmose dienose pasklydo garsas po visą Lietuvą, kad musų broliai Klaipėdiškiai rengiasi sukilti prieš atėjuną-siurbiką ir numesti nuo savo pečių svetimą priespaudos jungą. Tą balsą išgirdę didžiosios Lietuvos jaunimas, visi kai vienas, savanoriai skubinosi, bėgo pasigušdami į pasienį, apsišarvavę įvairiais ginklais. Maži ir augaluoti vyrai, dobilai, liepsnojančiomis krutinėmis, blizgančiomis akimis, klumpuoti, naginuoti, ir čebatuoti, kupini tvirto pasiryžimo, ištvermingi Lietuvos pilksermėgių vaikai, drąsiai plačiais žingsniais žygiavo ginti savo Tėvynės reikalų. Susirinkę parubežin, nekantraudami, virpančiais balsais šnekučiavosi, tarėsi, planavo kaip pasekmingiau užpulti savo nekenčiamą priešą ir paliuosuoti savo brolius Klaipėdiečius iš po svetimo žiaurausjungo, kuris lyg baisus slogutis slogino šį musų kraštą per 600 metų.

Buvo tai 1923 m., sausio 8 d. apie 6 val. vakare. Iš Palangos išėjome dešimts šarvuotų įvairiais ginklais vyrų. Du buvo mano mokyklos mokiniai, kiti šiaip piliečiai ir aš. Visi jauni, žalųs, kupini drąsos ir pasiryžimo vyrukai. Pasitarę valandėlę, kur ir ką daryti įsirikavę viens paskui kitą, kai žaselės šniuru pasiguždami šliaužėme per rubežių Klaipėdos pusėn. Kadangi naktis buvo tamsi, tai per rubežių pasisekė lengvai prašliaužti. Kadangi aš turėjau mažą elektrinę kišeninę lempukę, tai musų burio vadas tuom pasinaudodamas įsakė man eiti pirmutiniam. Matyt musų vadas p. Vilimavičius (kun. Vilimo brolis) buvo, kaip ant nelaimės, vienas baimingųjų iš viso musų burio. Iš jo buvo vėliau daug juokų ir nesmagumo; jis pridarė savo baikštumų. Žinoma, aš ne tik nebijojau eiti pirmutinis, bet net tą laikiau sau už didelę garbę. Nors p. Vilimavičius tuomet buvo viso Kretingos apskričio Šaulių Sąjungos vadas, bet kuomet visi pamatė, kad jis neturi drąsos, pradėjo jo nebeklausyti, ir mane vadu vadinti.

Rubežių persmukę pasijutom dar karingesni ir daugiau energijos beturį. Nuo rubežiaus iki Vokiečių muitinės buvo apie pusę kilometro tolumo, prie pat Palangos plento. Nuėję prie muitinės, kurią radom užrakintą ir ant durų parašą vokiškai parašytą: "Užrakinta, prašome nelaužti durų." Tiesa, mes durų nelaužėme, bet su vinim vienas iš musų mekanikas atrakino duris. Suėję apžiurėjome, nieko neradome, apart ant sienos kabančio seno vokiško kardo, apie pusantro sieksnio ilgio, kurį užkabinome vadui V. Jam tas labai patiko ir jis su pasididžiavimu žinksniavo užpakalyj musų, lyg vokiečių generolas. Čia palikę sargybai du vyruku, žygiavome linkui Hemersato apie 2 kilom. nuo muitinės. Žygiavome patyloms šnabždėdami, manėme, kad kulynuose yra pasislėpusių musų priešo kareivių. Bet nuėję į Hemersatą taipgi nieko neradome. Žydas karčemninkas paaiškino mums, kad vokiečių žandarai jau nuo pietų apleido savo butus ir išėjo Klaipėdos link. (Mat Himersate jie gyveno tada). Čia pastatėme vėl du vyru sargybai.

Už vieno kilometro nuo Hemersoto, prie pat plento, radome vėl karčiamą, suėję vidun radom daug žmonių. Užklausti pasisakė esą ukininkai ir turėję čia susirinkimą ukio reikalų aptarimui. Apsisaugojimo ramybės dėlei, tuoj uždraudėme parduoti svaigalus. Nors visi iš pradžios tenykščiai buvo nusigandę, pamatę mus su ginklais; bet mes gražiai paaiškinome, kad jie nebijotų, ir kad užsilaikytų ramiai. Plėšimų iš musų pusės jokių nebus ir busite gerai saugojami, kad kas jus neapiplėštų. Šioj vietoj vėl palikom 1 vyrą sargybai. Pasiliko tik 5 vyrai. Einame toliau linkui Klaipėdos. Už tos karčiamos apie 4 kilom. buvo šio viso apielinkio telefonų centralinė, kuri mums buvo taipgi svarbi šį vakarą užimti. Nueinam tenai, tris paliekam lauke ant sargybos, o aš ir p. Einas einame į vidų šautuvus atkišę, ar nėra vokiečių žandarų, arba prancuzų kareivių. Suėję vidun radome prie telefono telefonistę, tai bešnekant su Klaipėda. Tuoj paliepiau, kad nutrauktų kalbą ir užklausiau, ar nėra čia pasislėpusių vokiečių žandarų, arba francuzų.

Telefonistė mato, kad aš vokiškai prastai kalbų, pradėjo kalbėti lietuviškai, ir paaiškino, jog nieko čia nėsama pasislėpusio ir kad jie patys esą visi lietuviai. Tuomet liepiau pašaukti ir tuos, kurie buvo ant kiemo pasilikę sargybon (ten buvo ir vadas V.) .Čia gražiai pasikalbėjome su šeimininkais ir jų dukterimis, buvo net trys žaliukės dukterys. Pabuvę, pajuokavę, palikome 3 vyrus daboti centralinę, o mudu su vadu grįžome atgal patikrinti senų užimtų pozicijų. Sugrįžus nespėjau nė sušilti, vėl telefonuoja iš tos pačios centralinės, kad jiems ten trims baisu buti. Girdi, gali iš patylų juos užklupti priešas ir nugalabyti. Vadas V. išgirdęs bauginančią naujieną, patarė man eiti juos nuraminti, o jis, girdi, eisiąs atgal prie rubežiaus muitinės patikrinti sargybą. Matau, kad mano vadas V. jau net parsimainė iš baimės, sakau gerai, einu vienas vėl atgal į centralinę 4 kilom. t. Čia suraminu pabunu valandėlę, telefonas iš tos karčiamos skambina, kad jiems dviems ten baugu esama. Ir vėl einu tuos palikęs pas kitus, ir taip per visą naktį!

(Bus daugiau)

HOTELIS

A. A. Tulys.

III.

Po dešimt metų Marcelė sugrįžo į savo gimtinę vietą. Jų namelio ten nebebuvo. Toj vietoj stovėjo kitas didelis viešbutis. Ir visa ta gatvė buvo nustatyta gražiais augštais namais. Paežeris buvo turingųjų apgyventas.

Ji suieškojo savo tėvus, kurie buvo nusikėlę į kitą priemiesčio dalį. Nauja jų vieta išrodė geriau, bet vistiek buvo varginga. Tėvai buvo pasenę, broliai, kurie gyveno dar prie tėvų, buvo užaugę. Sesers nebuvo namie. Tėvai pažino ją iš kalbos.

—Marcele! Marcele, kokia tu dar jauna, kokia graži! Kaip gražiai apsirėdžius, — kalbėjo jos motina ašaras šluostydama.

—O mes manėme, kad tu nebegyveni, kad tavęs senai nebėra... Mes manėme, kad tu busi ežere paskendus... Kur gi tu gyvenai? Ką veikei, Marcele?

Marcelė daug ko tėvams pasisakė, bet daugiau nutylėjo. Ar jie supras, tie seni žmonės? Kas jai buvo triumfas, kas jai buvo trykštantis gyvenimas, jiems rodysis ištvirkimu. Geriau jiems apie tai nežinoti. Bet kaip sunku jai darės, kad ji savo gimdytojams, savo brangiems seniems draugams negali pasigirti savo laimingomis, pergyventomis valandomis, kad nėra iš senai buvusių jos pažįstamų, kurie pilnai galėtų ją suprasti. Nauji jos draugai supranta ją, bet kiek butų geriau, jei taip suprastų senieji...

—Ar jųs jau senai čia gyvenate? — vėliau ji paklausė motinos.

—Jau penki metai...

—Kur Ona?

—Savo namuose. Ji jau senai aštuoni metai, kaip apsivedus.

—Su kuom?

—Su tavo Juozu.

Marcelė nusišypsojo. Kaip galėjo taip pasitaikinti? Ji niekada nemanė.

—Du metus jis laukė tavęs sugrįžtant. Tu nesugrįžai. Musų skausmas buvo bendras. Mes tapome lyg kuom surišti. Jis ateidavo pas mus ir mes kalbėdavome apie tave. Ona gailėjo jo tarytum brolio.

—O tu ar dar viena?

—Dabar viena.

—Visada buvai viena?

—Nevisada.

—Tai tu persiskyrus?

—Daug kartų.

—Mano dukrele!

Mercelei pasidarė liudna. Kad ji turėtų kam papasakoti apie tą praeitą dešimt metų! Kad butų čia žmogaus anų tolimų dienų žmogus, kuris pažino ją dar nepriaugusią, kuris galėtų ją suprasti.

Ji nuėjo pas seserį, kuri tuom tarpu buvo namie su visa šeimyna. Keistai jai atrodė tie maži namai ir jos gimtinė. Sesuo buvo jaunesnė už ją trims metais, bet išžiura daug senesnė. Ir tokia jau nepatogi. Juozas dabar buvo toksai vyras, prie kurio ji mažiausio patraukimo nejautė. Jie turėjo tris vaikus, skurdžius, biednai aprėdytus vaikus.

—Tai jųs ir vaikų jau turite...

—vėliau ji tarė į seserį tokiu tonu, kuris parodė, kad ji yra nusistačius prieš gimdymą.

Ona nusišypsojo.

—Gražųs vaikai, greitai auga.

—Ona sakė. – Šitą nori pasiimti turtinga šeimyna.

Ona parodė į mažiausįjį, kuris buvo dvejų metų.

—Tai kodėl neima? — paklausė Marcelė.

—Kas jiems duos.

—Kodėl?

—Savo vaikus atiduosi kitiems. Kas mes per tėvai butumėm?

—Atiduokite, bile ima. Bile turtinga šeimyna ima. Tuojau atiduokite. Ten bus vaiko ateitis, o čia...

—Klausyk, Marcele. Aš noriu su tave viena pakalbėti. — Juozas priėjęs prie jos tarė.

—Juozai, tu pyksti, — pastebėjo jo žmona.

—Aš nieko neturiu tau pasakyti, Juozai, — atsakė Marcelė.

—Aš turiu tau.

—Tai sakyk čionai.

—Tai aš tave pasmaugsiu čia po jos ir savo vaikų akių.

—Juozai, ką tu kalbi! Ar iš proto eini!

—Už ką tu mane pasmaugsi? —ironiškai paklausė Marcelė.

—Tu gerai žinai, už ką.

—Už tai, kad aš tave palikau?

—Tu žinai.

—Aš pasinaudojau proga. Aš padariau tą, ką kiekviena protinga mergina butų padarius.

—O dabar tapai išmesta

—Tai mano dalykas.

—Čia bus tavo galas. Daugiau vyrų tu nebeapgaudinėsi.

—Va, ką aš turiu.

Marcelė parodė jam mažą brauninką. Jis šoko ant jos. Ji šovė. Jis sudribo po jos kojų.

Jinai pametė ant stalo popierinių pinigų neskaičius ir išbėgo į gatvę. Tuom tarpu važiavo pro šalį taksis. Ji pamojo ranka, įsisėdo ir nuvažiavo

Jos susijudinimo nebuvo galima pastebėti. Ramiai ji sėdėjo. Per jos mintį plaukė jos praeitis. Jinai pakilo iš mažos, prastos gryčios. Iki dvidešimts metų skurdo, paskui prasimušė į turtingųjų luomą. Apleido namus su anuom vyru, kurį po vienų metų ji paliko. Paskui ji gyveno su kitu, paskui dar su kitu po metus ar daugiau, su kitais gyveno tik po kelis mėnesius... Ir dabar ji atrodo dar labai gerai. Ji tebėra graži ir patraukianti moteris. Ji turi daug pažįstamų. Daugelis vyrų, be užsiėmimo ir su užsiėmimu, geromis vietomis vyrų, varžosi už ją. Rytoj rytą ją sutinka Klemonsas Lobas ir jiedu išvažiuoja į Floridą praleisti žiemą.

Taksis sustojo prie vieno geresnių miesto viešbučių Ji įėjo į lobę, kur netyčia susidurė su vienu pažįstamu, su kuriuom keli metai atgal teko jai gyventi keletas mėnesių.

Karštai ir mandagiai jiedu pasisveikino.

—Einame kavos išgert, — vėliau jis pavadino ją.

—Einame.

Ir ramiai ji sėdėjo už stalo, kur sėdi tik parinkti, sutingę žmonės — žmonės be užsiėmimo, kurie blaškosi vieta iš vietos po gražius viešbučius.

(Galas)

Mikas Petrauskas.

DIENYNO NUOTRUPOS

Lapkričio 28 d. Atsikeldinėju rytais vis anksti. Tuo ankstyvo kėlimosi tikslas toks: nusprendžiau sudaryt rinkinį liaudies dainų solo, viso turi but 100. Toks intensivus darbas užsitęs gal iki kovo ar balandžio mėnesiui.

Lankiau p. Domą Sleževičienę klinikoje. Jinai staigiai susirgo ir, pasirodė, reikėjo nupiaut apendicitį, kad jos gyvastį išgelbėjus. Žymiai eina geryn po laimingos operacijos.

Brolis Kipras vakare išvažiavo Rygon; ten dainuos latvių tautos teatre; grįš Kaunan 9 d. gruodžio. Jis pasivėlavo apie 2 minutas iki traukinio išėjimui, tai sėdo automobiliun ir važiavo Jonavon, kur užbėgo 5 minutėms traukiniui ir iš ten sėdo traukinin; laukti nebuvo galima, nes Rygoje jau buvo paskirta operos repeticija.

MEMORANDUM.

Paprastai sakoma, kad nėra žmogaus, kuris neimtų kyšio. Padėkim, kad ir Kipras; jo nieks neprisiprašo dainuot koncerte, bet jis ten visuomet važiuoja ir dainuoja, kur po koncertui jam surengiama medžioklė.

Vėl gi, vieną kartą (o tas buna daug kartų) nekuris vyskupas pasišaukė kunigėlį ir barė jį, kad ten jis, savo parapijoj, ką nors darąs netaip. Pas vyskupą buvo šventųjų paveikslų ir kunigėlis veik visai neklauso vyskupo barniams, o tik įsmeigęs akis žiuri į paveikslus. Vyskupas kunigėlį subarė, kad pastarasis nepaturavoja ką vyskupas sako, o žiuri ir žiuri kaščin kur. Kunigėlis į smarkesnį vyskupo subarimą atsiliepė: "Vyskupe, kas tai per stebuklingas paveikslas; kas per gražumas veido išraiškos tos Panelės Švenčiausios, kad negali atsigerėt!" Vyskupui tas labai patiko ir vyskupas pagalvojo, kad tas kunigėlis butinai bus apkalbamas dėlei jo pasielgimų, kadangi čia pasireiškė jo dievobaimingumas. Tuo budu ir vyskupui buvo kyšis duotas. Kunigėliui pasakė važiuot sveikam namo ir tiek.

Telefonai. Europoje telefonai, o taipgi ir Lietuvoj tokie, kad tiek reikia rėkt į juos, kad šaukiantį rodos ir be telefono galėtum prisišaukt. Kiekvienas, kada prie telefono, tai net baimė ima, kad kalbančių nuo riksmo vederai nepersiverstų. Visgi telefonais galima susikalbėti su visais Lietuvos miestais, su Ryga ir net su Berlinu.

Ant Vytauto kalno, arti musų busimo namo, veik visai baigiama statyt Radio Stotis. Vienas žaginys bene arti 400 pėdų aukščio. Lengvai bus galima susisiekt su visu kontinentu ir, su laiku, su Amerika. Kada nors amerikiečiai gal užgirs ir Lietuvos Operą ten už vandenyno. Tas bus ir gal netolimoje ateityje.

AR JIE KALTI?...

(Iš mano atsiminimų esant "kolčakininkam" Lietuvoj.)

Graži rudens diena, saulutė lyg atsisveikindama ant visos ateinančios žiemos, puikiai šviečė miestelio aikštę.

Vėjelis gatvėmis nešiojo pageltusius medžių lapus, lyg pranešimus visam gamtos tvėrimui, kad einant gamtos įstatymu baigiasi laikas gražios vasarėlės ir nuimamas puikus rubas nuo žemės paviršio ir laikas ją apgobti leduotu žiemos rubu...

Miestelio aikštė pilna žmonių, nustebusiais, pilnais įdomumo veidais, šnekučiuoja bureliais ir retkarčiais žvilgterėdami, lyg nekantriai į vieną netoli esantį murinį namą. Štai kalba burelis vyrų, kame vienas iš visų ryškiai skiriasi vokiečių kario rubais, rusų ženklu kepurėj, kalba lietuviškai vokišku akcentu "jo juos reik nesušaudyt, bet gyvus voliot prikaltoj vinim bačkoj," burys matomai pritaria. Visų kaž-kas teisiama su pasibiaurėjimu kraunami pasmerkimo žodžiai ant kieno tai galvų?...

Tik, štai, sujudo burelis, susilieja į vieną gyvos masės minią, subarška miestelio akmeninė bruka, minia pasiduoda artyn murinio namo.

Palei namą stovi du vokiečių uniformos, sargybos tvarkoje, Kariai, iš namo pasirodo daugiau maišytos rusų ir vokiečių formos karių, išneša ilgą stalą, apie kurį susėda blizgančiais antpečiais maišytos kariuomenės karininkai. Stalas apverstas knygom ir aiškioj vietoj matosi sudaužytas, kruvinom dėmėm ant buožės, kariškas karabinas. Prasideda skubiai sudarytas maišytos "kolčakininkų" armijos karo lauko teismas.

Minioj tyla, akys visų pilnos lyg išgasčio, lyg ko tai stebėtino, nekantriai žiuri tai ant stalo matomus sudaužytus karabinus, tai į šiandien paslaptingo namo duris. Tik štai minia sujuda, duryse pasirodo sargybinių lydimi du jauni vokiečių formos kariai, veidai išblyškę, akys žiuri lyg per dumus į nustebusią minią ir lyg gailiai klausia: "ko jųs čia?" Bet drąsiu ir tvirtu žingsniu priėjo priekin to šiandien sprendžiančio jų likimą stalo. Prasidėjo teismo posėdis: nagrinėja dviejų karių bylą, kaltinamų užmušime dviejų vietos gyventojų tikslu pasiplėšimo, iš kurių vieną mušant guli įrodymo daiktas sudaužytas karabinas. Teismas vienbalsiai išneša nusprendimą pasmerkimu miriop nusikaltėlių. Paskutinį kartą virpančia, bet tvirta ranka pasirašo ant nusprendimo nuteistieji, pasižiuri į teismo stalą, pakelia akis į gražiai šildančią saulutę... išbalę veidai pamėlinavo, akys įgavo paslaptingos ugnelės ir baugių žvilgsniu žvelgia per dangaus paviršių...

Pasigirdo komanda žygiavimui mirties įvykinimo vieton, į išrikiuotų 24 kareivių vidurį įeina nuteistieji ir karišku tvirtu žingsniu žengia į parengtą svetimoj šalyj, taip nelemtai užtarnautą kapą... Kokios mintys bėgo per jaunų nuteistųjų karių galvas, ar gaila jiems apleist puikaus pasaulio, ar budino tą jausmą saulutę paskutiniu dar šiandien taip gražių spindulių, ar gaila jaunystės puikios to gražaus gyvenimo pavasario? Gal gaila gimtynės... tolimoj tėviškėj senų tėvelių, brolių ir sesių, kurie gal graudžiai lies ašaras netekę mylimo sunaus, brolio...

Ar gailėjos jie savo žiauraus darbo, ar suprato kaltininką privedusį juos iki to? Ar stojo akyse vaizdas karo lauko, į kurį su išgaščių ėjo pirmą kartą ir kuriam vėliau liko narsiais kariais, kame žmogaus gyvybė be kainos, kame nežinomas tikslas, vienas tik įsakymas "mušt." Kame kraujas liejasi iš brolio krutinės į kurią pataikant apdovanojamas karys. Kur krauju ir lavonų lauke auklėjamas žmoguje — karyj žvėriškumas privedęs juos prie šio darbo ir šiandien iškasęs tokį paniekos ir šlykštų kapą.

Ar suprato jie, kad šiandien jie nekalti, ar matė savo kaltininkus? Gal ir žinojo jų sielos, gal keikė šią pasaulio tvarką ir tą dieną, kurią gimdė juos motutė. Ir tą dieną, kurią ėmė į rankas ginklą, gal skaudžios neapykantos banga vėrė širdis. Tai liko paslaptim, bet akys pilnos išgasčio ir tam ugnelės baugiu žvilgsniu nieko apie tai nesakė.

Tolokai, už miestelio palei dvokiančią gyvulių skerdyklą iškasta negili duobė, beveik pilna nešvaraus vandens... Prisiartina nuteistieji, žvilgteri į duobę ir dar kartą ir paskutinį biaurią neapykantos liepsna sužiba jų akys... Pasigirsta komanda, suaidėja dvidešimts keturių šautuvų sutartinis zalpas, griuna du lavonai į purvyno duobę.

Prikasa kariai duobę, išsirikiavę grįžta, ištuštėja aikštė ir vėl aplinkui tyla, tik dvokiančioj vietoj matyt naujai užkastas kapas...

Praeis metai, užsilygins žemė, užaugs žolynėlis ant nelaimingųjų kapo ir tik gal paukštelis praskrisdamas ramins apleistuosius savo dailia dainele, ir atskridusi skerdyklon varna pietų laiku liudnai gal suknarks laidotuvių dainą... O šiauris vėjelis neš žinutę savo dvelkimu per žolynėlį, kad pasaulį dar tebėra karai ir daug panašių aukų.

J. Medžiaušis.

Didysis Vadas.

Vertė Jonas Valaitis ir Andrius Kažukauskas.

(Tąsa)

Vargais negalais ateiviai sutempė sunkius medžius į stovyklą. Jie, nenuvargdami, tvėrė tvoras apie numatytąją sodybą, statė bokštus, ant kurių baidydami laukinius manė pastatyti patrankas. Laikinam naudojimuisi pasistatė iš šakų ir medžių žievės triobeles; tokiose pat trobelėse sukrauti ginklai, valgomieji produktai ir kiti turtai. Darbas smarkiai žengė pirmyn. Bematant, tuščioje jurų kranto lygumoje išauga stipri tvirtovė —gera apsauga nuo staigių ir netikėtų užpuolimų.

Vieną gražų vakarą, kapitonas Smitas su savo padėjėjais karininkais, sėdėdami savo trobelėje, sprendė kaip patogiau praplėtus savo sodybą. Tik staigus bugnų garsas apskelbė gręsiantį pavojų ir tuoj pasigirdo smarkųs šautuvų trenksmai; išbėgę kapitonas ir karininkai, mėnuliui šviečiant, pamatė — visą upės įtaką pilną raudonodžių, o gaujos laukinių, džiaugsmingai šukaudami, artinosi į "Worcesterį". Jau net keletas laukinių šeimininkavo ir pačiame laive. Mat, pirmiausia raudonodžiai iš krumų vilyčia nušovė laivo sargybinį, o kol kiti jurininkai pastebėjo juos, nauji laivo šeimininkai su "Vorcesteriu" jau beplaukią upe. Jurininkai raudonodžiams atidengė ugnį, tačiau tas nieko negelbėjo, nes, vietoj vieno nukauto, dešimts kitų laukinių stojo. Vytis juos vandeniu nebuvo kaip: visos baltųjų valtelės jau iš anksto buvo pavogtos, taip, kad liko tik juos apšaudyti iš tvirtovės patrankų. Laive "Karalius Jokubas," stovėjusiame jurose jurininkai, išgirdę šaudymus ir pamatę, kad "Worcesteris" įvažiavo iš upės į juras, suprato kas jame šeimininkauja, ir įtempęs visas bures, ir atidengęs patrankų ugnį į laukinius, artinosi prie tvirtumos, užkirsdamas kelią "Worcesteriui." Bet laukiniai, paėmę laivo šeimininkavimą į savo rankas, dabar nemanė net bėgti, ir rengdamiesi laivą sunaikinti, tuojau padegė jį.

—O! mano brangusai laive! —suriko leitenantas Robino, ir tuo momentu, nušovęs vieną raudonodį, priplaukė prie jo valtelės ir įlipęs į ją, greitai yrėsi prie "Worcesterio." Jis jau beveik prisiartino prie pat laivo, kaip iš šono, pastebėję raudonieji su riksmu yrėsi užkirsti jam kelią ir su juo saviškai atsiskaityti. Jaunuoliui gręsė didelis pavojus. Bet atidengus iš laivo ir tvirtumos patrankų ugnį, laukinių laiveliai virto, kaip grybai. Tas indijonams įvarė tokią baimę, kad jie viską palikę, plaukte plaukė į krantą. Kuomet leitenantas Robino prisiartino prie laivo, apiplėšusieji ir padegusieji laivą, indijonai, sušoko į jures. Bet laivas jau visas buvo liepsnose, ir jį išgelbėti jau nebuvo galima. Kadangi indijonai laivo šonuose pramušė skyles, jis degdamas, palengvėle skendo, taip, kad leitenantui Robino ir atėjusiems jam į pagalbą jurininkams teko apleisti "Worcesterį," ir persikelti į kitą laivą. Pakilo vėjas, užsidegė ir burės, o degančios jų dalys lakstė ore. Netrukus ir deganti stiebai virto, o laivo vietoje, žibėjo didelė ugnis. Kuomet sekantį rytą patekėjusi saulė apšvietė upę ir jurą, "Worcesterio" neliko nė mažiausio ženklo, tarytum jo ir nebuvę.

Kapitonas Smitas labai įsiuto; ir jis ką tik neišėjo į laukinių kaimą, norėdamas sudeginti jų namus. Bet kiek rimčiau pagalvojęs, tą sumanymą atmetė. Kaip prityrimas parodė, su raudonodžiais veidas į veidą kovoti negalima: jie slepiasi krumuose, lipa į aukščiausius medžius, taip, kad iš kiekvienos šakelės galima laukti nuodingųjų vilyčių, o ką jiems reiškia, jei išnaikinti keletą šimtų kaimų ar jų pačių dalį išžudyti? Indijonai stato savo palapines, kaip paukščiai suka lizdus. Jie daugiau nieko ir nesirupina, kol pas jį už juostos peilis ir kirvis, rankose saidokas (lankas), o už nugaros maišelis vilyčių.

III.

Ateivių sodyba augte augo: aikštelė prie miškų — dabar tvirtuma; vieni apie ją kasa didelius ravus, prileidimui iš artimesnės upės vandens, kiti stato pakeliamuosius tiltus, sujungimui tvirtovės su mišku, o už tvirtumos sienų, taisyklingomis eilėmis, kaip grybai po lietaus dygo mediniai nameliai, — žodžiu sakant, per keletą mėnesių raujoji kolonija atrodė kuopuikiausiai. Kolonistuose viešpatavo puiki disciplina, užlaikoma gera tvarka; truko tik moteriškų rankų darbo, sutvarkymui šeimininkavimo.

"Karalius Jokubas" laukė tik atsakančio vėjo, kad galėtų vykti į Angliją, pranešimui apie laimingą ateivių įsikurimą. Vėliau jis turės vykti vėl į Ameriką, atvežti šovinių, nesamų čia valgomųjų daiktų, naujų kolonistų, moterų, jei jos neišsigąstų ilgos kelionės juromis ir tt.

Prieš išplauksiant laivui, kapitonas Smitas sušaukė savo kolonistus, ir pasiulė visiems, kuriems šis, pilnas pavojų ir įvairių nesmagumų, krašto gyvenimas ne sulyg širdies — grįžti į Angliją.

Gili ir jausminga tėvynės meilė ir jos pasiilgimas sujudino ateivių širdis: ne vienam atsiminus tėvynę, gimines, pažįstamus, draugus ir įvairius jos patogumus — akyse sužibo ašaros; ne vienas giliai atsiduso — tėvyne, tėvyne, mano brangioji, tu mane užauginai, savo žemės vaisiais maitinai, o dabar aš, budamas šiame krašte, esu visų čionykščių nekenčiamas, iš visur galiu tikėtis tik pavojų. Pasiilgęs tavęs, su džiaugsmu grįžčiau į savo šalelę, bet štai, stovi ant kranto musų rankų darbas, musų prakaitas. Visa tai mes pašvenčiame tau, o apleidus jį, tą darbą, nuožmųs priešai, užpuolę, sunaikins, o ir taip nedidelį gynėjų burelį ir visai išžudys. Dabar jau ir čia bus kiek geriau: didieji pavojai praėjo, o didesnėms musų pajėgoms čia likus ir toliau lengvai apsiginsim. Nė vienas kolonistas liuosu noru nesutiko grįžti.

Pakilus vakarų vėjui, įpūtė "Karaliaus Jokubo" bures, ir laivas su savo jurininkais atsisveikinę, išplaukė. Likusieji gi kiek nuliudo, vienok nusiramino, atsiduodami likimui, ir laukė iš tėvynės atvykstančių naujų draugų.

Iki šiol užsiėmusiems namų ir tvirtovės statymu, kolonistams nė karto neteko išeiti už jurų pakraščio ribų, ant kurio dabar net visas miestelis išaugęs. Kapitonas Smitas senai galvojo, kaip pamačius, kas yra už šio tankaus miško, iš kurio tankumyno taip dažnai į juos pylėsi laukinių vilyčios.

Vieną gražų rytą bugnų garsas sušaukė visus kolonistus; kapitonas Smitas — kolonijos komendantas, susirinkusiems pranešė savo sumanymą —žygiuoti į aną pusę miško. Tą sumanymą kolonistai su džiaugsmu priėmė. Vadas į žygį išsirinko tris šimtus narsuolių vyrų.

(Bus daugiau)

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
Anthony A. Tulys
Editor.
V. M. Čekanauskas
Business Manager.
367 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Dėl Santarvės Atsakymo.

Praeitų metų spalio mėnesyje Lietuvos vyriausybė, per užsienių ministerį Čarneckį, pasiuntė notą Santarvei. Notoje buvo nurodyta, kad Lietuvos mėginimas su Lenkija išrišti Vilniaus klausimą pasirodė bergždžias: šitai pastebėjus, Lietuvos vyriausybė prašė Ambasadorių konferencijos pamėginti šaukti naują konferenciją Vilniaus klausimo išrišimui. Bet Santarvė griežtai atsisakė tai padaryti, duodama suprasti, kad ji pritaria Lenkijos pasigrobimui Vilnijos krašto.

"Trimitas" dėl Ambasadorių notos pažymėjimų daro štai kokiuos išvedžiojimus:

"Šitie pažymėjimai skamba stačiai pasityčiojimu. Koks čia gali buti rimtas rupinimasis greitesniu taikos atstatymu Europos Rytuose, jei viena pusė baisiausiai nuskriaudžiama, o kitai leista daryti smurtai ir naudotis jų vaisiais? Visai suprantama, kodėl Lenkija priima p. Puankarės patarimus! Nes jie tėra naudingi jai vienai ir patvirtina jos smurtus, paskatindama daryti dar naujų. Varšuvoj bus trinama rankos iš džiaugsmo, kad taip minama tarptautinio teisingumo ir teisės dėsniai..."

Šitai pasakęs "Trimitas" nurodo dėl ko Santarvė atsisakė šaukti Lietuvos vyriausybės siulomą konferenciją. Atsisakė dėlto, kad, ji nemano patenkinti Lietuvos reikalavimų, kad ir sušauktoj manamoj konferencijoj butų norima palikti Vilnijos kraštą, kaip jis dabar yra — palikti jį grobikų lenkų naguose.

Dėlto "Trimitas," baigdamas, šitaip pareiškia: "Jei dar taip Ambasadorių suprantama taika ir tarptautinis teisingumas ir teisė, tai tokią taiką ir teisingumą mes turime ir dabar jau iš Lenkijos malonės. Nereikalinga ji mums visai dar iš nieko kito malonės. Dar kartą palaužta musų viltis sulaukti kurios nors tarptautinės teisybės, ir mes iš to privalome padaryti atitinkamą išvadą. Mes privalome paieškoti teisybės kitais, tikresniais keliais!"

Kokie gali buti tie "kiti, tikresni keliai" "Trimitas" tačiau nepasako.

Apžvalga:

DĖL VILNIAUS VADAVIMO KOMITETO.

Chicagoje eina nepasitenkinimas dabartine Vilniaus Vadavimo Komiteto valdyba. "Varpas" dėl jos šitaip rašo:

"Išrinktas Komiteto pirmininkas p. St. Kodis turi gerus norus, bet yra minkštas ir visiems nusileidžia; sekretorius M. Vaidyla, nors Sandarietis, bet dėl savo asmeniškų dalykų pučia vienon dudon su principiniai nusibankrutijusiu Grigaičiu ir kiek galėdamas kelia jį aukštyn, o vice-pirmininkas d-ras A. Rutkauskas, klerikalų atstumtas, ar pats nuo jų pasitraukęs su jų žinia, kad jiems galėtų daugiau naudos padaryti kaipo 'bepartyvis' žmogus, nes ligšiol kaip matyt, jo santykiai su klerikalais yra labai artimi, sutapo labai geru Grigaičio draugu. Ačiu šitų dviejų žmonių — Vaidylos ir dr. Rutkausko — pastangoms Vilniaus Vadavimo Komitetas virto Grigaičio arkliuku.

"Kada šitas tapo pastebėta 'Varpe' ir paskui 'Sandaroje', tai Grigaičio klapčiukas Vaidyla parašė protestą Komiteto pirmininko p. St. Kodžio vardu, įdėjo jį 'Naujienose' ir pasiuntė 'Varpui' ir 'Sandarai' įdėti, kad išteisinus savo bosą.

"Bet teisinimas čia visai ne vietoj. Visiems aišku, kad Grigaitis iš V. V. Komiteto bandė pasidaryti sau arkliuką. Taipgi, dabartinė Vilniaus Vadavimo Komiteto valdyba, jei ji ir neturi aiškių užpakalinių tikslų tarnauti kuriai nors musų partijai —klerikalams, ar "socialistams," — kam sunku yra tikėti — tai ji vis viena neatlieka savo pareigų ir turi buti pašalinta.

"Vilniaus Vadavimo Komiteto tikslas yra geras ir jei Komitetas prideramai jį vykins, tai Amer. lietuviai dar vieną gerą darbą pridės prie daugelio kitų jau nuveiktų savo darbų. Reikia tik, kad to Komiteto pryšaky butų tokie žmonės, kuriems rupėtų vilniečių reikalai, o ne Grigaičio ar kieno kito nusmukęs vardas atitaisyti, ar klerikalams pagelbėti, į šitą bendrą visų lietuvių darbą įvedant srovės kivirčius."

KOVA SAVIVALDYBĖSE.

Jeigu iki šiolinė kairiųjų (valstiečių liaudininkų, soc. dem. ir tautinių mažumų) su dešiniaisiais (krikšč. dem., uk. sąjunga, darbo fed.) kova Seime buvo vadinama — kova dėl savivaldybių, tai tąsa tos kovos jau reikia pavadinti — kova savivaldybėse, kur ji faktinai jau ir vyksta.

Gi kova savivaldybėse (valsčiu ir apskričių tarybose) vis didėja, aršėja, ir sunku dar pasakyti, kuom ji baigsis. Kova savivaldybėse didesnė, negu jai kovojančių šalių priduodama reikšmės.

Dalinai pralaimėję Seime, "krikščionys" galutinai ją pralaimėjo valsčių ir apskričių tarybose. Iš 20 apskričių ir 4 miestų, tik 6, regis jie laimėjo. Tuomi visa šalis pasakė, kad ji ne su "krikščionių" bloku, bet su opozicija eina; kad ji nepritariama jų sumanytai "reformai," jų vedamai politikai.

Pamatę, kad galutinai jie nustoja šaly įtakos, nustoja pasitikėjimo ir tų, kurie ištikrųjų pasitikėjo, pagaliau nustoja paskutinio savo ginklo — bauginimų, bažnytinio teroro, — "krikščionys" susigriebė ir nors formaliai nori atsigauti.

Neišlaikė net Starkus (vid. reik. Min.), ir jis pagaliau nuėjo "krikščioniškais" keliais. Prasidėjo "savivaldybių įstatymo" aiškinimai, spaudimai į viršininkus ir tt.

Pastarieji, kur laimėjo ne "krikščionys," daugelyj vietų rinkimus į valsčių tarybas užprotestavo; vėliau užprotestavo rinkimus į apskričių tarybas reikalaudami prisilaikyti "proporcingumo." Reiškia, jeigu val. taryboj yra, sakysim, 1 "krikščionių 10 v. liaudininkų, 5 bepartyviai, 2 tautinių mažumų, tai tarybon "reikia" išrinkti 1 "krikščionį," o kitą galima rinkti, ką nori... Jeigu išrinkta tiktai "krikšč." — tai gerai; jeigu gi jų neišrinkta, tai rinkimai protestuojami. Tai įvyko Telšių, Alytaus ir kitose apskrityse. Rokiškio apskrity prieita iki absurdo. Nuo Abelių val. išrinkta du "krikšč." du socialdemokratu į apskrit. tarybą, kur susidarė dauguma kairiųjų. Tai sugalvota toks triukis. Abelių val. tarybos posėdy "krikšč." pareiškia, kad buk apskrit. taryboj du jų kolegos socialdemokratai atsisakę dalyvauti apskr. tarybos posėdžiuose. Tie du tarybos nariai čia pat protestuoja, kad nieko panašaus nebuvę, tačiau taryba išrenka jau naujus, žinoma "krikščionis." Apskrit. tar. susidaro ištisas chaosas. Apskrit. virš. Draugelis skaito rinkimus teisėtais ir daro taip, kaip jam norisi. Min. Starkus tyli.

Tokių kurjozų yra ir daugiau. Ši kova dar neužsibaigė, ji dar tik auga. Ir vėliau smulkesnių žinių bus patiekta. Dabar norima tik konstatuoti faktą ir atkreipti susipratusių Amerikos lietuvių dėmesį į šią kovą ir kiek galint padėti Lietuvos laisvės kovotojams jų darbe.

Padėti gi galima nors ir tuo, kad užsakyti savo giminėms Lietuvoj laikraščių — "Lietuvos Žinių," "Liet. Uk.," kur ta kova apibudinama ir vedama, nes daugelis dėl pinigų stokos tų laikraščių išsirašyti negali.

Be informacijų, be nurodymo kovos kelių, kas geriau ir tiksliau atliekama per spaudą, per laikraštį, tą kovą laimėti bus sunkiau.

"Krikščionys" tai kovai meta didžiausius pinigus, jie veltui dalina laikraščius, jie turi instruktorius.

Ši kova — yra kova už Lietuvos artimiausią ateitį: Laisvos ar klerikalinės Lietuvos.

Runas.

Red. Pastaba: "Liet. žinios" metams penki doleriai. Skaityk "L. Ž." skelbimą "Sandaroje."

MARKSIZMAS.

Karolis Marksas nebuvo pirmas socializmo idėjos skelbėjas. Bet jo pirmtakunai daugiau prisilaikė Utopijos, už jį. Dėl to, kad Marksas pritaikė tą idėją arčiau prie gyvenimo ir dėl to, kad jisai pašventė daug daugiau laiko jos išpapoliarizavimui, šiandie jisai žinomas kaipo tėvas socializmo.

Dirbti toj idėjoj Marksą ypač žadino susibėgę tam tikros aplinkybės. Iš pat jaunystos Marksas mokinosi politikos ir ekonomijos įvairiuose Vokietijos universitetuose ir gal ir nesąmoningai pakrypo į radikalę pusę ankstyvoj savo jaunystoj. Nes tuom laiku pasauly ėjo bruzdėjimas, nepasitenkinimas esamąja tvarka. Jam jaunam pavyko gauti redaktoriaus vietą prie radikališko laikraščio, per kurį jisai dar radikališkiaus bandė pasirodyti ir dėl to tapo ištremtas į Franciją, iš Francijos į Belgiją, iš Belgijos į Angliją, kur jisai ir praleido veikliuosius savo gyvenimo metus. Toksai jo persekiojimas, žinoma, skatino jį prie uolesnio darbo ir pridavė galios jo išsireiškimams.

Šiandien yra daug kalbama apie socializmą, apie komunizmą, bet Markso pranašavimas vistiek nesipildo toj linkmėje, kaip buvo jo nurodyta. Svarbiausis jo veikalas yra "Kapitalas," kurio parašymui jisai pašventė labai daug laiko. Tas veikalas užima tris didelius tomus. Tačiau visa, kas pasakyta "Kapitale," Marksas turi pasakęs mažoj brušiuroj vardu "Komunistų Manifestas." "Kapitalas" tik patvirtina apščiais pavyzdžiais tai, kas nurodyta Manifeste. Ir turi dar vieną naują teoriją apie perviršį.

Kas skaitė "Kapitalą," tai žino kaip be galo nubodi ta knyga skaityti. Ypač nubodi tuom, kad perdėm pilna pavyzdžių iš darbininkų vargo, kas muša tavo dvasią. Tai Markso dienų žinios, kurios tilpo laikraščiuose, sutrauktos į tą knygą. "Čia jaunas vyras mirė iš persidirbimo," Čia maži vaikai varomi dirbti nuo 2 naktį ir tt." Tai vadinasi, už tai kaltas kapitalas. Todėl turime prieš jį kovoti. Tačiau šiandien kapitalizmas padidėjo, o tokių pavyzdžių mes daug lengviau galėtumėm rasti ten, kur kapitalizmas netaip įsigyvenęs.

Svarbiausios Markso doktrinos yra trys ir sekančios: Materialė istorijos interpretacija, Kapitalo koncentracijos tiesa ir Klasių kova. Markso supratimu, tas, kas atsitiko turėjo atsitikti. Nebuvo galima jį išvengti. Materialės aplinkybės prie to privedė. Todėl ir socializmas turės įvykti, ar kas jo nori, ar nenori. Juo tolyn, tuo labiau kapitalas koncentruojasi, pereina į vienas rankas. Mažesni verteivos bei šiaip savininkai nyksta. Tarp kliasių eina mirtina kova. Jinai yra, išvengti jos negalima. Todėl visi darbininkai privalo vienytis ir kovoti prieš kapitalistus. Darbininkas neturi savo tėvynės; jisai gyvena be tėvynės. Tik kapitalistai ją turi. Tautų pasaulyje negali buti, jei darbininkai nori pasiliuosuoti iš po kapitalizmo letenos.

Tai maž-daug šitaip Marksas mokino, pasakius tai suglaustoj formoj. Ir jisai tvirtino, kad tas yra tikra tiesa ir kad tas, ką jisai pranašauja turės išsipildyti.

Turėdami jo nuomonę mintyje, pažiurėkime į šių dienų gyvenimą, ar musų einama prie to, ką Marksas pranašavo? Visiškai ne. Socializmas, jeigu kur ir bandomas įgyvendinti, tai visai ne taip, kaip Marksas buvo nurodęs. Paskui, šiandie nors yra daugelis kapitalo trustų, nors vietomis kapitalas yra labai susikoncentravęs, vistiek mažesni savininkai nėra išnykę toj pačioj šalyj, kur viešpatauja kapitalo koncentracija. Priešingai. Jų dar daugiau yra privisę. Vadinasi, tame dalykas reiškiasi netaip, kaip Marksas pranašavo.

Vėl ta "neišvengiama klasių kova." Šiandie darbininkai turi kovoti daugiau patys tarp savęs, negu su kapitalistais. Amato pramokęs darbininkas daugiau kovoja su neprasilavinusiu savo broliu darbininku, negu darbdaviu. Turime labai gerą pavyzdį ir iš Europos ir Amerikos darbininkų santikio. Ir faktas rodo mums, kad Jung. Valst. darbininkai daug griežčiau išėjo prieš Europos darbininkus, negu Jung Valst. kapitalistai. Juk Jung. Valst. darbininkų unijos. dėjo didžiausių pastangų, kad uždaryti imigraciją. Tas gi kai kuriems Europos darbininkams yra kaip peilis po kaklu. Vienok vietos darbininkai į tai neatsižiuri.

Tėvynės darbininkai irgi neišsižada ir jie nesijaučia jos neturį. Kur gimei, ten ir tavo tėvynė, — jie sako.

Taigi, Markso teorijos geros tik sapnuoti, bet praktikoj jos nepasiekiamos. Nemąstančio žmogaus upą jos pagauna greitai. Bet tai jam pačiam nelaimė, nes veltui aikvoja pastangas. Kada lietuviai susipras, tai nebeklausys pasakų apie socializmą, tada bus geri patriotai.

Kazys Biungė.

Klerikalams Rojus.

Šventraštyje yra pasakyta, kad kadaisia "pirmieji tėvai" Adomas su Jieva gyvendami Rojuje galėjo naudotis visokiomis gerybėmis. Jiems buvo tokis gyvenimas, kad nereikėjo jokio darbo dirbt, vientik vaikščiodami po tą Rojų skynė pyčias, grušias, obuolius, orančius ir kitokius vaisius ir valgė. Tik vienatinė jiems buvo nelaimė, tai vieno "medžio" vaisius, kuris jiems buvo uždraustas ir kurio jie negalėjo iškęsti neparagavę. Ar ten buvo obuolys ar orančis nesvarbu, bet kaip tik jie jį "perkando," tai gavo bizunų ir liko iš Rojaus išvaryti, kad savo prakaitu pelnyti sau duoną.

Lietuvos klerikalams anot kun. Garmaus "Antroje Kristaus Karalystėje" Lietuvoje šiandieną yra dar geriau, negu Adomui su Jieva buvo Rojuje. Mat jie patys yra viešpačiai ir jokių "vaisių" neužsidraudžia. Liuosai naudojasi ko jų širdys geidžia.

Štai jie belaukiant pereitas Kalėdas, sušaukė savo viernuosius į Seimą, kurių yra absoliučia didžiuma, keliose minutose laiko, kilstelėjo savo dvasiškas rankas ir padarė tarimą, kad iš Valstybės Iždo butų Lietuvos kunigams suteikta Kalėdinė dovana sumoje 1,500,000! Ko čia paisyti jie sako, mes gyvename Rojuje ir naudokimės jo gerybėmis. O jus vargšai: mažažemiai, bežemiai ir naujakuriai, jei Kalėdų laike neturėsite ką ant stalo pasidėti, kad savo alkanoms šeimynoms ir vaikučiams ašarotas akis apšluostyti ir sulinkusią bakužę pakurenti, kad nedrebėtumėte nuo šalčio, tai kas mums bėdos. Melskitės, nes jums Karalystė Dangaus.

Bet lietuvis kaimietis tai mato ir supranta, kad tie 1,500,000 litų paskirti kunigų leibavimui per Kalėdų šventes yra ne keno kito, bet to paties vargšo kaimiečio sudėti rekvizicijų ir kitų mokesčių keliu. Jis žino, kad jis juos sudėjo ne kad kokie dykunai juos prabalevotų, bet kad jais galėtų pagerinti savo šalies reikalus ir savo vargingo gyvenimo padėtį.

Jis nors Kalėdas praleido pusalkanis vėjo lakstančioje bakužėje, bet jis pradėjo pinti tą bizuną, su kuriuom greitoje ateityje nuplaks tuos "Rojaus gyventojus" klerikalus, kurie panaudoja savo bankietams uždraustą vaisių tai Valstybės piliečių sudėtus pinigus. Jis juos nuplaks skaudžiau negu kad Adomas su Jieva yra gavę.

Kodėl taip yra? Gal nevienas iš mus pasakysime: kodėl Lietuvos gyventojai tam neprotestuoja? Bet turime nepamiršti tai, kad Lietuvos gyventojai yra prislėgti didelio vargo. Jie vos tik gali palaikyti savo vargingą gyvenimą besikasdami iš įvairių mokesčių, kuriuos reikia sudėti kunigų algoms ir jų Kalėdinėms dovanoms. Jie neturi už ką užsirašyti sau laikraščius, kad galėtų pamatyti savo išnaudotojus pilnoje šviesoje.

Tik mes Amerikos lietuviai galime jiems pagelbėti kiek galima daugiausiai užrašydami jiems laikraščių, kad jie žinotų ir nieko nelaukdami išvytų iš to "Rojaus" t. y. Lietuvos Valdžios barzdotus kunigus, kurie naudoja tą "uždraustą vaisių" tai Valstybės pinigus savo bankietams. Kada Lietuvos kaimietis tai žinos, jis to nepakęs ir darys išeigą. O su tuom mes jį galime supažindinti tik per musų spaudą, tai laikraščius.

Dabar eina Sandaros Kontestas. Jame šimtai Amerikos lietuvių jau užrašė "Sandarą" savo giminėms bei draugams Lietuvon. Lai nelieka nei vieno Sandariečio, "Sandaros" skaitytojo bei šiaip pažangaus ir trokštančio Lietuvai gerovės Amerikos lietuvio, kuris liktų neužrašęs "Sandarą" Lietuvon. Ten einanti "Sandara" netik kad tą kuris ją gaus, bet ir apielinkės gyventojus supažindins su klerikalų sauvalystėmis, parodys jam jo draugus ir jo išnaudotojus. Parodys jam kelią, kuriuom jis privalo eit ir išeit iš to skurdo į geresnio gyvenimo sąlygas.

Tat pagalvok brolau bei sesė Amerikieti lietuvi. Ar tu nori, kad Lietuva butų klerikalams Rojum ar kad ji butų maloni ir gera tam Lietuvos kaimiečiui, kuris savo prakaitą liedamas knisa žemę; savo krauju atpirkęs jos laisvę! Jei trokšti gerovės vargšui kaimiečiui, tai nieko nelaukdamas, stok į Sandariečių eiles. Glausk savo jėgą į bendrą frontą prieš varguolių išnaudotojus. Užrašyk "Sandarą" ir kitus pažangiuosius laikraščius savo giminei bei draugui Lietuvon. Tuo žygiu paskatysi greičiau nupinti tą bizuną, su kuriuom išgainiosi iš to "Rojaus" "uždrausto vaisiaus" naudotojus. O tuom bizunu tai bus Lietuvos liaudies susąmonėjimas.

Už tuos 1,500,000 Lietuvoje butų buvę galima įsteigti keletas gerų mokyklų. Bet klerikalams tas neapeina. Jiems geriau pralatravoti negu sukurti kokią liaudies žinyčią, iš kurios buriai jaunuolių galėtų išėję atsistoti ant šviesaus gyvenimo kelio. Lai po dabartines tenaitines mokyklas per jų išdaužytus langus laksto vėjas, bile tik galima klebonijose banketus turėti! Mes Amerikos lietuviai nesigailėkime Lietuvos žmonėms tinkamų apšvietos laikraščių, o tuomi sukursime kiekvieno name liaudies mokyklėles. Tat budėkime.

GIRKALNIŠKIS.

SAULĖS UŽTEMIMAS.

Saulės užtemimas Amerikoje įvyks sausio 24 d., 1925 m., iš ryto, tarp 9 ir 10:30 val. Užtemimas prasidės 120 mylių į vakarus už Duluth, Minnesota. Čia mėnulis užeis saulę kaip 9:02 val., sulig Bostono Standard laiko, sulig anos vietos — viena valanda vėliau. Tamsioji juosta bus šimto mylių pločio; ji prasidės nuo Duluth, Minn. ir eis per Iron Mountain, Mich. Greatlakes, Stratford, Canada, Buffalo, N. Y., Warsaw, N. Y., Hornel, N. Y., Utica, N. Y., per šiaurių pusę New Yorko miesto, New Haven, Conn., Mountaug Point ir Nantucket ir nueis ant Atlantiko ekeano, kurį perėjus pasieks Skotlandą. Anglijoj saulės užtemimas bus sulig musų laiko, kaip 10:30 val. iš ryto, bet ten saulė jau leisis. Čia ir pasibaigs saulės užtemimas.

Šie miestai stovi netoli kelio, kuriuom keliaus saulės užtemimas, arba juoda juosta: Syracuse, N. Y. vieną mylią atsto nuo juodos juostos; Springfield, Mass. — vieną ar dvi mylias.

Visai uždengti saulės spinduliai bus Duluth, Buffalo, New York, New Haven. Washingtone bus uždengti 95 nuošimčių, Chicago — 95 nuoš., St. Louis — 86 nuoš., Boston — 99 nuošimčių.

Rašo Jonas Svirskis,
Reporteris "Sandaros" ir amerikonų laikraščių, "Scientific American" ir "National Research Counsil."

Per Daug Žmonių.

Viso svieto politiškieji ekonomistai vienodai nurodo esant jau per daug žmonių ant musų žemelės, kuriems jau yra per maža maisto, o stoka maisto neromsnenoroms stumia žmones-tautas į kares nuo neatmenamų laikų.

Žmonija pasidaugina kas metai po 20,000,000, kuriems yra reikalinga 30,000,000 margų ariamos žemės pasigaminimui maisto.

Pačioje Lietuvoje kas metai priauga apie 25,000 žmonių, bet žemės nepriauga nė po pusmargį.

Anglijoje maisto užauga vos 41 nuoš. ir 59 nuoš. maisto turi buti perkama — parvežama iš kitur. Todėl Anglija nuo senai jau išsiuntė savo kolionistus į visą svietą gaminimui maisto tai supirkimui. Ir jeigu butų pasisekę Vokietijai išskandinti Anglijos laivus laike Didžiojo Karo, tai anglai butų turėję pasiduoti vokiečiams iš bado. Ir jeigu Anglija turėtų pasitenkinti tiktai namie pagamintu maistu, tai sąlygos butų toli prastesnės už Japonijos.

Francija su savo namie gamintu maistu išmaitina 70 nuoš. žmonių, ir dėl 30 nuoš. turi dasipirkti. Italija išmaitina 64 nuoš. o Belgija vos 37 nuoš.

Vokietija nors vedė labai mokslišką ukį, išmaitinti tegalėjo vos 72 nuoš. savo gyventojų pirm karės; o laike karės, kada priešai užstojo visus kelius parvežimui maisto, Vokietija maitinosi pagrobtu maistu nuo Lietuvos, Lenkijos, Serbijos ir Rumunijos. Jei ne minėtos šalys, Vokietija butų turėjusi tuojau pasiduoti iš bado.

Japonija dabar turi 56,000,000 gyventojų, o ariamos žemės vos 9,000,000 margų auginimui maisto, ir prie geriausio ukiavimo budo, kokis yra vedamas Japonijoj — naminio maisto neužtenka, ir japonai bado verčiami veržiasi į kitas šalis. Japonijoj yra didžiausia stoka maisto.

Kinijos pirmasis Prezidentas, Dr. Sun Yat-sen, sumanė susivienyti su Japonija ir Turkija kovai išliuosavimo Didžiosios Azijos nuo Amerikos ir Europos spaudimo. Indijoje ir Afrikoje yra vedama propaganda išvyti ar palaidoti europiečius.

Imant bendra skaitlinė žmonių šiandien yra 1,700,000,000, kurie veislėmis skiriasi:

Baltodžių 550,000,000.
Geltonodžių 510,000,000.
Rudodžių 450,000,000.
Juododžių 150,000,000.
Raudonodžių 40,000,000.

Sykiu imant kita-odžių yra 1,150,000,000 arba po du ant vieno balt-odžio. Priegtam kita-odžiai greičiau daugirasi negu balta-odžiai. Baltieji pasidvigubina laike 80 metų; geltonieji ir rudieji (arba tamsi odžiai) pasidvigubina laike 60 metų, o murinai — laike 40 metų. Baltųjų priauginimas dar mažėja nuo propagandos "gimdymo kontrolės."

Svajonėje žiurint atgal 200,000 metu — 500,000 metų arba 1,000,000 metų, kada žmogus pradėjo vaikščioti ant paskutinių kojų, tai ieškodamas maisto jis išvandravojo visą senąjį svietą — miškus vandenis ir kalnus vis ieškodamas maisto. Jis (žmogus) suėdė elnius ir laukinius arklius visoje Europoje, kaip netekus maisto jis buvo priverstas pats pasigaminti maistą ukiavimu.

Kiekvienam žmogui reikia per metus apie 1000 svarų sauso maisto, tokių budu pagal dauginimąsi žmonių yra reikalinga kas metai daugiau maisto po 23,000,000,000 svarų, kam yra reikalinga 20-30 mil. margų.

Vienam žmogui per metus išmisti yra reikalinga apie pusantro margo žemės užsiauginimui maisto, o viso svieto ariamoji žemė užima apie 16,500,000,000 margų, kurios pusę reikia užimti gyvulių maistui. Taigi, badas stovi prieš akis.

Kitais žodžiais pavyzdis. Lietuvoje tėvas turėjo 60 margų kolioniją (30 dešimtinių — pusantro valako) ir užaugino 6 vaikur, kuriems padalino žemę po 10 margų. Vaikai vėl užaugino po 4 vaikus, kurių 3 turėjo išeiti kitur darbo ir maisto ieškoti.

Amerikos valdžia sustabdė ateivystę iš kitų šalių, kad pratęsus žemės-maisto išteklių savo ainiams bent 100 metų.

Anglijos karaliaus asmeniškas gydytojas, Lord Dawson, visiems pataria laikytis — sekti Malthuso teorijos — "kontroliuoti gimimus" išvengimui bado ir karių. Katalikų ir anglų kunigų nusistatymai prieš "gimdynų kontroliavimą" neatsako faktams, kurie yra neužginčijami.

Taigi žmonių perdaug.

Mikolo Ainis.

Sesutės Černiauskaitės.

P-lės R. ir O. Černiauskaitės, pasižymėję lošėjos ir dainininkės taipgi dalyvaus Sandariečių rengiamame programe sausio 25 d. Lawrence, Mass. Taipgi reikia pastebėti, kad P-lės Černiauskaitės yra plačiai žinomos veikėjos Lawrence, abi yra geros Sandarietės. P-lė Rožė Černiauskaitė, yra buvus ALTS. 12 kp. Pirmininkė 1924 metais. Garbė Lawrence Sandariečiams turėti tokias jaunas talentingas ir tautiškas merginas kaip Černiauskaitės.

P-lė Emilė Tataroniutė,

Gerb. p-lė E. Tataroniutė talentinga ir viena iš žymiausių lietuvių Naujoj Anglijoj pianistė, kuri dalyvaus Sandariečių rengiamame programe nedėlioj sausio 25 d. Lawrence, Mass. p-lė E. Tataroniutė, taipgi akompanuos dainininko P. Rimkaus koncertuose Lowell'y ir Lawrence, Mass., ir gal kituose Rimkaus koncertuose. P-lė Tataroniutė yra labai mėgiama kaipo pianistė ir kaipo pavyzdinga lietuvaitė, mylinti lietuvių tautinį veikimą, kuriame jinai tankiai prisideda savo talentu.

JUOKAI.

Mažas Petrukas mėgdavo daug klausinėti.

—Tėte, — jis paklausė vieną dieną, — ar šiandie yra rytoj?

—Ne, mano suneli, suprantama, kad ne ryto, — buvo atsakymas.

—Bet tu sakei, kad yra, — sumurmėjo Petrukas.

—Kada aš sakiau, kad šiandie yra ryto? — paklausė tėvas.

—Vakar.

—Tai vakar. Šiandie buvo ryto vakar, bet šiandie yra šiandie, kaip kad vakar buvo šiandie vakar, bet šiandie yra vakar, o ryto bus šiandie ryto, kas padaro šiandie vakar ir ryto vienu sykiu. Dabar bėgk, žaisti.

Politinėse prakalbose vienas iš publikos darė trukšmą, iki pagaliau iš galo svetainės vienas sudraudė:

—Ar nenutilsi, tu asile!?

—Nutilk tu patsai! — suriko antras iš galerijos. — Jųs esate abudu asilai, abudu jųs.

Čia įsimaišė kalbėtojas, griežda mas dantis ir pareikšdamas:

—Užtenka čia asilų šį vakarą, bet dėl dievo malonės, visi negalime kalbėti ant sykio. Tegu vienas kalba.

—Tai, kalbėk tu, kad taip,— suniurzgė vyras iš priešakinės sėdynės.

Konduktorius:— Aš išbuvau tame traukinyje septynis metus.

Keleivis:— Šitaip? O kur tamsta įsėdai?

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

A. Gabrėnui. Labai ačiu už naudingą mokslo straipsnį. Sunaudojame. Prašome dažniau mums patiekti tokių straipsnių.

J. Valaičiui, Lietuva. Daug ačiu už įvairius raštus. Kiekvieną Tamstos dalykėlį maloniai sunaudojame. Vėl siunčiame Jums laišką.

Runui, Lietuva. Tamstos straipsniai sukelia amerikiečiuose daug kalbų ir pasipiktinimo dabartine klerikalų politika Lietuvoje. Todėl jie mums yra labai pageidaujami ir brangųs. Tardami ačiu, laukiame Tamstos dažnesnio apsilankymo savo straipsniais "Sandaroje."

Pauliui, Lietuva. Sunaudosime. Ačiu. Prašom rašinėti dažniau. Pakalbinkite ir kitus moksleivius rašyti "Sandarai." Jei gausime dažniau Jusų raštų, tai pradėsime siuntinėti Jums "Sandarą."

Kitiems: Visiems korespondentams ačiu už žinutes. Prašome kiekvieną atsitikimą iš savo kolionijos pažymėti "Sandaroje." Tiktai rašykite, kaip galima trumpiau. Nes yra suplaukę daug raštų, o vietos turime mažai. Kiekvienos kolionijos Sandariečiai pasistengkite keliais žodžiais pabrėžti iš lietuvių veikimo; tada musų organas bus gyvas ir turtingas žinionis.

Bell Phone: Oregon 0863-J.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa
L—I—E—T—U—V—I—S
DAKTARAS (gydo ligas) IR CHIRURGAS (daro operacijas).
OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

M. Svilpa & J. Nixon
Real Estate Agentura
Miesto Nejudinami turtai ir ukės ant pardavimo.
518 Main St.,
Hartford, Conn.
Telephone 2—6518.

Pranešimas.
Šiuomi pranešu, kad mano moteris Ona Shelalis-Žiurienė apleido mane ir, kad nuo šios dienos Sausio 14-tos, 1925 metų aš nebusiu atsakomybėje už jokias bilas padarytas per minėtą ypatą.
F. J. ŽIURIS,
6208 Dibble Ave.,
Cleveland, Ohio.

Jau Susekta ir Atidenkta "BURTININKE"
Aprašoma: Burtininkų, raganių ir velnių galybė. Kaip ir iš ko padaroma burtai-monai; Dideli juokai; Meiliški burtai, ir tt. Todėl "Burtininkas" vertas tukstančius dolerių, bet prenumeratos kaina metui TIKTAI $1.! Dėk dolerinę laiškan ir adresuok
LIET. ŠVIET. KNYGYNAS
3106 So. Halsted St., Dep. 8,
CHICAGO, ILL.
(4—8)

Kelionė į Lietuvą

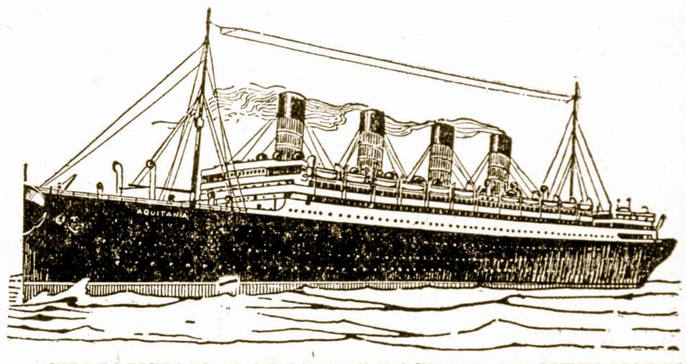

GERIAUSIAIS LAIVAIS IŠ BOSTON AR NEW YORK.
IŠ BOSTONO LAIVAI IŠPLAUKS:
Vasario 22 d., 1925 m. Laivas LANCASTRIA.
Kovo 22 d., 1925 m., Laivas CARMANIA.
IŠ NEW YORKO LAIVAI IŠPLAUKS:
Vasario 14 d., 1925 m. AUDANIA.
Vasario 21 d. 1925 m. AQUITANIA.
Kovo 14 d., 1925 m. AQUITANIA.
Šie laivai yra greičiausi per 6 d. perplaukia Atlantiką, kurie manote važiuoti Lietuvon, prašome iš kalno kreiptis pas mus, o mes parupinsime visus dokumentus kelionei ir sugrįžimui į Ameriką.
SANDARA
327 E St., So. Boston, Mass.

Muzikos Veikalai
Tik ką išėjo iš spaudos aštuoni nauji muzikos veikalai. Dainavimui su piano akompanemento.
Parašė A. BAČIULIS.
1. Audra Prieš Dieną (Solo) $1.00
2. Žvaigždutė (Solo) ir Aušta Rytas (Duetas) .... .75
3. Oi, Dainos (Solo arba Duetas) ..... .50
4. Nokturnas (Duetas Bassui ir Sopranui) $1.25
5. Piemenelis (Duetas) ..... .50
6. O, Laisvė (Mišram Kvartetui arba Chorui) ..... .50
7. Myliu (Mišram Kvartetui arba Chorui) ..... .75
P. S. Imant visus veikalus sykiu $4.00
Siųsdami užsakymus, siųskite ir pinigus, išperkant pašto money orderį sekančiu antrašu:
A. BAČIULIS,
P. O. BOX 16, So. Boston, Mass.

Kam Naudoti Castor Oil Kad
TAK-A-LAX
Toj linijoj liuosuotojas. Jis priimnus gerti ir duoda geras pasekmes dėl jaunų ir senų.
MUTUAL PHARMACAL CO.
8 už 10c. Boston, Mass. 24 už 25c.

VARPAS
SAVAITINIS VISUONENĖS, POLITIKOS, LITERATUROS IR MOKSLO LAIKRAŠTIS,
EINA KAS ŠEŠTADIENIS.
Kaina metams Suv. Valst. $2.00
Pusei metų 1.00
Užsienyj ir Lietuvoj met. 3.00
Pusei metų 1.50
"Varpas" yra laisvos ir pažangiosios minties laikraštis, teisingai nušviečia pasaulinę ir ypatingai Amerikos politiką, paduoda daug žinių iš Lietuvos ir tvirtai stovi už nepriklausomos, laisvos ir demokratingos Lietuvos ir Lietuvių reikalus. Jei nori gerų ir teisingų žinių, užsirašyk "Varpą." Siųsk pinigus šituo adresu:
"V—A—R—P—A—S"
3251 So. Halsted St., Chicago, Ill.

NAUJAS IŠRADIMAS
DEKSNIO GALINGA MOSTIS
Gydo, Reumatizma, Ranku, Koju, Nugaros skaudejima, Šalti, Ranku, Koju, tirpima. Dusuli. Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas).
Tukstančiai žmoniu yra išsigyde o milijonai dar nežino apie tai.
Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria sulig naudos gydymo.
Kaina 75 centai. $1.50 ir $3.00, ir 10 centu extra už persiuntima.
Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.
Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

Tel. S. B. 2805-R.
Lietuvis Optometristas
Išegzaminuoju akis priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 Broadway,
So. Boston, Mass.

Res. W. Newton 1463-W.
Lietuvys Advokatas
Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.
FRANAS J. KALINAUSKAS
414 Broadway, S. Boston, Mass
Ofiso Tel. S. B. 441

Mūsų Daryti Paveikslai Visiems Patinka.
JURGIS STUKAS
Fotografas.
Padarome dailius paveikslus: Vestuvių, Šeimynų ir Pavienių. Užlaikom visokios rušies rėmus ir darom didelius paveikslus.
453 Broadway,
So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 0464-J.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H.S. Stone O.D.
Akių Specialistas
399a BROADWAY,
Tarpe E ir F gatv., So. Boston.

LIETUVIS GRABORIUS
Šiuomi pranešu vietos ir apielinkės lietuviams, jog laidotuves aprupinu kogeriausiai ir už pigiausią kainą negu kiti. Į apielinkius miestukus važiuoju ir už tai nieko nerokuoju. Dieną ar naktį kreipkitės šiuom antrašu:
P. J. AKUNEVIČIUS
258 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Office Tel. 381.
Gyvenimo Tel. 0183-W.
820 E SIXTH ST.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėt ir lietuviškai
Ofiso valandos Rytais iki 9 val. Po pietų 1 iki 3. Vakarais nuo 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Lietuviai Amerikoje.

PROVIDENCE, R. I.

Sandariečių koncertas ir prakalbos.

Sausio 11 dieną pas mus atsilankė 1-mo Sandaros Apskričio Triupa su Koncertu ir Prakalbomis. Tad ir pažymėsiu išeilės visą programą, kokį mes turėjome ir kokis retai kada pas mus pasitako.

1. Kalbėjo Northeastern Koliegijos Studentas M. Biekša. Jis savo kalboje palietė keletą svarbių klausimų kaip Lietuvos taip ir Amerikos lietuvių gyvenime. Jo kalba buvo gyva ir susirinkus skaitlinga publika žingeidžiai klausė. Kad jo kalba palito Providence lietuviams liudija tas, kad ją palydėjo gausiais aplodismentais.

2. Vietiniai, Ona Griškevičiutė piano ir J. Griškevičius smuiko, sugrajino pora gerų muzikalių dalykų, kad publikai labai patiko. Reikia pastebėti, kad p-lė Griškevičiutė ir p. J. Griškevičius yra dar jauni, vos apie 15 metų amžiaus, bet muzikoje jau šauniai pasirodo. Ona netik kad nuolatos tęsia mokslą muzikoje, bet ji jau turi ir kelių metų kursus kitų kalbų: Lotynų, Grekų ir kitų, taip, kad ji jau yra apsipažinusi net su šešiomis kalbomis. Ji savo mokslą pasekmingai tęsia toliaus ir greitu laiku iš jos bus viena iš žymiausių lietuvaičių Amerikoje. Garbė tėvams taip pavyzdingai auklėjantiems vaikus.

3. Dainavo J. Bulskis iš So. Bostono. Jis savo gražiu dideliu ir maloniu balsu žavėte žavėjo Providence lietuvius. Jis sudainavo apie 10 skirtingų dainų per visą šį programą ir po kiekvienos publika kėlė ovacijas, nenorėdami jį paleisti nuo scenos.

4. Kalbėjo Sandaros Centro narys K. J. Paulauskas. Jis savo kalboje palietė šiandieninę Lietuvos politiką, Vilniaus reikalus ir musų Amerikiečių lietuvių gyvenimą. Prisiminus Lietuvos barzduotus "tėvelius" protarpiais kalbos publika turėjo gražaus juoko ir gausiai plojo. Taipgi nurodė Sandaros svarbą ir jos siekius šiandieniniame musų gyvenime, ragindamas Providence lietuvius stoti į Sandariečių eiles ir dirbti bendrą kulturinį darbą. Po jo kalbos buvo renkamos aukos sušelpimui Lietuvos ir Vilnijos moksleivius ir buvo prirašymas naujų narių prie Sandaros. Prisirašė 5 nauji nariai ir aukų surinkta $20.00.

5. P-lės Elena Kasparaitė smuiko ir Klara Kasparaitė piano taipgi puikiai pasirodė, kad Providenciečiams labai patiko. Šios jaunos lietuvaitės taipgi yra žvaigždės musų scenoje ir savo gabumu žavėte žavi klausytojus savo muzikaliais gabumais.

6. Šioje paskutinioje programo dalyje, Griškevičiutė ir Griškevičius sugrajino dar porą muzikalių dalykų ir J. Bulskis dainavo. Bulskio dainavimui pianą akompanavo K. Kasparaitė. Taipgi porą dainų dainuojant buvo piano ir smuiko pritariant.

Katalikai, kurie tankiai yra vietinio kunigo draudžiami dalyvauti Sandariečių parengimuose ir buvo atsilankę, tai jie sako, kad visuomet eis į Sandariečių parengimus, nes girdi, jie kitur tokių puikų parengimų dar nėra matę ir girdėję. Mat jie aiškiai persitikrino, kad Sandariečiai nėra tokie kaip kad kurie juos mėgina įvaizduoti ir jie aiškiai persitikrino, kad Sandariečiai rupinas tik musų susipratimo ir abelnai kulturos reikalais, kur žmogus su jais eidamas gali labai daug pirmyn pažengti.

Po prakaklbų ir koncerto, gerb. Griškevičiai dainininkus ir kalbėtojus pasikvietė pas save į namus, kur prie muzikos, dainų ir skanių valgių buvo vakarienė, kur dalyvavo ir vietiniai p. Simanavičius ir Karpavičius.,

Dabar visi plačiau mastanti Providence lietuviai sako, kad visi stos į Sandariečių eiles ir ateityje turės daug panašių parengimų.

Parapijonai nepatenkinti.

Buvo laikai, kada vietiniai lietuvių kunigai tarp Providence lietuvių turėjo tikrą šienapiutę. Jie juos galėjo išnaudoti ir iš jų pasinaudoti kiekviename žingsnyje. Bet laikui bėgant ir vietos lietuviai pradeda daugiau mąsty ti ir suprasti, kas jų draugas kas ne.

Štai šiuomis dienomis vietos kunigas Čaplikas nusipirko kleboniją už $15,000. Dabar pas mus klebonija yra brangesnė negu pati bažnyčia. Reiškia, kunigas dabar gyvena branbesnėm name negu Dievas, kurį susirinkę parapijonai turi garbinti. Tas vietos parapijonuose sukėlė įvairių kalbų. Daugelis sako, kam girdi, jam reikėjo pirkti tokią didelę ir brangią kleboniją. Juk kunigas neturi nei pačios nei vaikų, tai kam jam reikalingas namas virš 15 kambarių. Mat daugelis parapijonų gyvena vargingose lušnelėse ir savo uždirbtus centus aukojo bažnyčios pagerinimui, na o kunigas sau palocius taisosi. Daugelį parapijonų taipgi tenka girdėti išsireiškiant, kad girdi laikas nuo laiko bažnyčioje girdime aiškinimus iš šventraščio, kad nereikia turėti palinkimo prie žemiškų turtų, nes tai yra svieto marnastis, na o kaip pasirodo, tai patys kunigai prie tų "marnasčių" taip puola, tarytum musės į maslionkas.

Susipratęs Parapijonas.

MONTELLO, MASS.

Visokios Naujienos.

Jau tulas laikas, kai Montello lietuviai yra susirupinę dėl Tautiškojo Namo ir dėl bolševikų šmeižtų, kuriuos jie skleidžia per savo spaudą. Girdėti, kad bolševikai, ne tik Montelloje ir tarp lietuvių, bet ir kituose miestuose ir tarp žydų, latvių ir k. renka aukas vesti bylai, kad pasilaikius Tautiškąjį Namą.

Vietos biznieriai, išgirdę, kad kai kurie tėvynainiai stengiasi kovoti už savo tiesas ir atsiimti iš bolševikų savo namą, buvo sušaukę mažą susirinkimą, kuriame nutarta surengti vakarienę parapijos svetainėje, vasario 25 d., tai "Washington Day," kaip 6 val. vakare. Be to biznieriai pareiškė savo simpatiją bei išreiškė savo norą matyti Tautiškąjį Namą esant vėl lietuvių rankose, o ne kokių rusų agentų.

Tikietus į minėtą vakarienę galima gauti pas sekančius biznierius: Mykolo Abročinskio (kataliko) krautuvėje, 4 Webster St., Petro K. Vaičiuno (Sandariečio) krautuvėje, 48 Ames St., A. Kiereilio (socialisto) krautuvėje, 172 No. Mion (gal Main) Str.

Pageidaujama, kad ir apielinkės lietuviai dalyvautų šioj vakarienėje. Pelnas bus skiriamas bendriems vietos lietuvių reikalams.

Sausio 9 d. įvyko LSA. 17 kp. susirinkimas, Sandariečių svetainėje. Išduota keletas raportų ir išrinkta valdyba šiems metams. Valdybon pasiliko tie patys, išskyrus kasierių ir organizatorių. Taigi, valdyba susideda sekančiai: Pirm. — Jurgis Stukas, prot. rašt. A. Jakovonis, fin. rašt. Adomas Jezukevičius, kasieriuu Pranas Bagužis, organ. Jonas Medžiauskas.

Tartasi dėl bendro veikimo su Sandaros kuopa ir TMD., kaip tai užlaikyme svetainės ir padidinime narių skaičiaus ir tt.

Naujas organizatorius J. Medžiauskas ir kasierius P. Bogužis pasižadėjo surengti bendras paskaitas ir prakalbas. Linkėtina gerų pasekmių naujai valdybai.

Korespondentas.

WATERBURY, CONN.

Šelpimo balius nepatvyko.

Gruodžio 31 d. (Naujų Metų vakare) vietinis Lietuvių Moterų Globos Komiteto skyrius surengė balių Lietuvos našlaičių naudai. Nors musų moterėlės dirbo kiek galėdamos, stengdamasis kodaugiausia bilietų parduoti iš kalno, tik viena p-nia Ž. Krugelienė pardavė 40 bilietų, vienok žmonių nedaug teatsilankė ir balius nekaip nusisekė. Pas duris buvo parduota vos 61 bilietas. Priežastys to, buvo tokios: viena, buvo nepatinkanti lietuviams orkestra. (Mum negavus Gelumbausko orkestros, buvom paėmę žubrinskučių, kuri yra antra po Gelumbausko, lietuvių mėgiama orkestra. Bet žiubrinskai gavę kokį ten užkvietimą, kur išvažiavo, savo vieton atsiuntė kitus muzikantus, kurie neužganėdino susirinkusių ir nepatraukė publikos, iš ko mes jautėmės labai suviltos), antra, tai kad per Naujus Metus čia dauguma turėjo dirbti, tai gal ir iš tos priežasties neatėjo į balių; ir trečia, kad kitoj svetainės buvo kitas lietuvių moterų balius, kame buvo daugiau sutraukta publikos. Tačiau, ačių musų moterų širdingumui už iškepimą ir atnešimą kėksų, su kuriais visgi padarėme šiek tiek pelno. Buvo gauta kėksų nuo moterų, kurios prie skyriaus nepriklauso, joms už prisidėjimą prie musų labdaringo darbo, varde Lietuvos našlaičių tariame nuoširdų ačių. Pinigai dar už visus iš kalno parduotus bilietus nėra gauti, tečiaus numatoma, kad bus apie $10.00 pelno.

Vietos moterys giliai atjausdamos Lietuvos našlaičių vargus, o ypatingai vilniečių, po šio parengimo nenuleido rankų ir nenusiminė iš nepasisekimo, bet tuoj paėmė tą pačią 103 svetainę ant vasario 14 d. ir stengsis surengt tikras lietuviškas vakaruškas, tokių Waterbury dar nėra buvę. Jos taip-gi žada atsinešt katrą kėksų, katra pyragų, katra sandvičių ir stengsis užganėdinti kiekvieną atsilankiusį, bei padaryt keletą dolerių pelno, kad tuomi prisidėjus prie sušelpimo ir apšvietimo Lietuvos našlaičių kudikių o ypatingai tų, kurie randasi po barbariško lenko letena. Argi galima jaustis save ramiais ir laimingais žinant savo brolius varge ir alkstančius, jai nesistengtume paduoti jiems pagelbos ranką?

Labai yra pageidaujama, idant visi geros valios lietuviai prisirašytų prie musų L. M. G. K. skyriaus ir prisidėtų prie garbingo labdarybės ir kulturos srityje darbo. Įstojimas tik $1.00 į metus. Čia mes už vieną dolerį mažai kuom galime pasinaudot, o jau tenai, gaišime nušluostyti ašaras keliems našlaičiams.

Šį sykį daug pasidarbavo baliuje šios moterys: O. Bardauskienė kaipo parengėja, M. Šeštokienė p-lė M. Šeštokaitė, Z. Krugelienė, M. Krugelienė, P. Trečiokienė, O. Strakalaitienė, N. Dedinienė ir M. Miknaitienė, O iš vyrų šie: p. J. Trečiokas, Bardauskas, W. Matuza ir J. Yvanauskas, už ką jiems moterys varde Lietuvos našlaičių yra labai dėkingos.

L. M. G. K. Skyriaus rašt.

J. Kronkaičiutė.

LAWRENCE, MASS.

Daugiausiai čia veikia Sandariečiai. Teko išgirsti, kad dabar Sandariečiai rengia didelį koncertą Lietuvos Operos dainininkui Pranui Rimkui. Jo koncertas bus sausio 23 d., tai pėtnyčios vakare. Turėsime progą išgirsti garsaus dainininko.

Truputį vėliau, tai sausio 25 d., Sandariečiai rengia dideles prakalbas ir koncertą, kur kalbėtojai ir dainininkai bus iš So. Bostono. Programas prasidės, kaip 2 val. po pietų. Įžanga dykai.

Vėliau kada So. Bostoniečiai žada sulošti kokį veikalą Lawrence. Diena dar nepaskirta. Mes laukiame jų.

Vyčiukas.

WORCESTER, MASS.

P. Bl. Kadagutis, veiklus Worcesterio rašėjas, parašęs kelius įdomius veikalus, kaip — "Gyvenimo Verpete," "Dvikojis Katinas," "Už tėvynę," ir k., baigė rašęs naują veikalą "Kas kaltas?" "Kas kaltas?" yra begalo užimanti drama, vaizduojanti lietuvių išeivių Amerikoje gyvenimą, ir rezultatus Amerikos įtekmės į jų vaikų gyvenimą. Veikalas vaizdžiai nupiešia jų skurdus, vargus, viltis, nepasisekimus, ir visą emocijų gamą. Yra taipgi scenų iš amerikiečių aristokratų gyvenimo, ir kontrastuojančios scenos iš valkatų landynės.

Roles atliks geriausi Aušrelės artistai: pp. Janušonis, Budinavičius, Gotautas, Kamandulis. Petroni,s Skrickis, Petronis, Emkus; p-lės Juzenaitė, Krikštolaitė, Rauktytė, Mitrikaitė, Montvilaitės; ir virš 30 ypatų asistuojančių sudaryme įspudingų scenų, kaip balių, valkatų sueigų, karabetų, ir tt.

"Kas kaltas?" bus perstatytas Worcestery, Lietuvių svetainėj, 29 Endicott St., vasario 5, 1925.

Rep.

LAWRENCE, MASS.

Iš Pažangiųjų Dr-jų veikimo.

Sausio 3 d. delegatai buvo surengę balių naudai Lietuvos ir Vilnijos našlaičiam, L. U. Kliubas davė svetainę veltui (butų reikėję užmokėti $25), L. T. K. Parapija aukavo visus tikietus, kokie buvo reikalingi minėtam baliui. Gaspadoriais buvo B. J. Vaitkunas ir B. Žuronskis. Bet nežinia tikrai iš kokios priežasties lawrenciečiai mažai rėmė minėtą balių. Todėl pelno našlaičiams liko mažai. Įeigų buvo $83.82. Išeigų — $66.74. Pelno liko $17.08.

Delegatai savo susirinkime išreiškė nepasitenkinimą, kad draugijos išrenka juos ką veikti, o paskui jų veikimo neremia. Vieni delegatai juk nieko negali nuveikti. Kad pasiųsti našlaičiam nors $20, delegatai susirinkime sumetė $4.50. Aukavo sekančiai: Po $1— A. Bagdonas, po 65 cent. — B. J. Vaitkunas, po 50 centų — J. Savinčius, V. Mikšienė, J. Sekys; po 25 cent. B. Žuromskis, T. Šimkonienė, A. Kaupinis, A. Šimkonis, A. Lukoševičius; sumesta keli centai smulkesnių. Su likusiais nuo baliaus pasidaro $21.50. Nutarta pasiųsti Vilniaus našlaičiam, Dr. D. Alseikos vardu. Atėnus persiuntimo lėšas buvo pasiųsta $20, Amerikos valiuta.

Delegatus buvo prisiuntę sekančios draugijos: Švento Laurino Draugija, Aušros Vartų M. D. Draugija, Lietuvos Sunų Draugija, Lietuvių Ukėsų Kliubas, Šventos Onos Draugija, A. L. T. Sandaros 12 kp., Moterų Birutės Kliubas.

Draugijų Delegatų Komitetas:
Pirm. A. Bagdonas,
Sekr. J. Savinčius,
Ižd. A. A. Snapauskas

Mokslas.

Rašo Jonas Valaitis.

PSICHOLOGIJA.

(Iš pamokų.)

Pats žodis, kaip ir visi senovės mokslų pavadinimai, yra kilęs iš graikų kalbos. Musiškai pasakius etimologiškai — reikš sielos mokslą. Sielos mokslas ir bus psichologija.

Šio mokslo tėvu yra didis graikų filozofas Aristotelis, gyvenusis 384-322 m. prieš Kristaus gimimą.

Nesant apie sielos buvimą tikrų moksliškų įrodymų, pagaliau, yra priimta tokia psichologijos apibrėžtis:— sie — lotyra arba psichologija, yra psichinių reiškimų arba sielos gyvenimo mokslas.

Psichiniais reiškimais yra vadinami atvaizdavimai, jausmai, norai, jutimai ir visa tai ką mes jaučiame, patiriame.

Vieni aiškina, kad psichologija gvildena sielos reiškinius, kiti sako, kad psichologija tyrinėja sielos esmę. Anksčiau buvo manoma, kad esančios dvi psichologijos — racionali ir empirinė. Pirmoji, t. y. racionali (ratio (tark — racio) lotynų kalboje reiškia protas), Antroji, t. y. empirinė (graikiškai — reiškia potyrį).

Taigi, racionali psichologija nagrinėja sielos ypatybes, ar siela mirtinga ar ne, ar ji materialė ar ne, empirinė — gvildena sielos reiškinius.

Dabar psichologija neskirstoma.

Psichiniai ir fiziniai reiškiniai vieni nuo kitų atskiriami štai kaipo: pirmiausia psichinių reiškinių negalime pajusti ar pažinti išviršiniais pojučių organais, kaip tai ausims, akims ir kit. Fizinius gi pajuntame — akimis matome daiktą, ausimis girdime garsą. Dabar, pav., aš užsigaunu. Kas čia man pasidaro? Čia jau man nepadeda nei akys nei ausys. Aš tiesiog ką tai jaučiu. Šį išvidinį pojutį sutarta psichologijoje vadinti introspekcija (savęs sekimas, savižiura).

Antras skirtumas, tai fiziniai reiškiniai yra galimi, prieinami daugeliui asmenų, gi psichiniai tik vienam, tarytum, matome ką keli, o jausti ką nors gali tik vienas — jaučiami betarpiškai tik juos pergyvenančiam asmeniui.

Trečias asmeninis skirtumas, kad fiziniai reiškiniai jaučiami matai—dydis, svoris, ilgis ir tt. Tuo tarpu psichiniams reiškiniams pavartoti jokio mato ar saiko negalime. Pav., piktumo, simpatijos išmatuoti negalime.

Psichikoje tokių aštrių ribų, kokios yra fizikoje ar matematikoje — nėra. Čia jau negalime pasakyti, kad kai kada yra sakoma, mokslas žmogų padaro žmoniškesniu. O kartais ir nepadaro. Taip, šis, kaip ir dėsnys neturi reikšmės, kaip ir kiti panašųs.

Psichologinė analizė reiškia jungti psichinių reiškinių sudėtingąsias dalis, klasifikuoti, skirstyti klasėmis.

Mes matome vieną ar kitą daiktą nuo musų nutolusį. Mes tuos daiktus atskiriame: tas daiktas arti, tas toliau. Mažas vaikas, kudikis to neskiria. Jam visvien, visi daiktai, atrodo, lygiai nualę. Jis tik iš karto skiria tamsą nuo šviesos. Čia yra psichinių reiškinių genezė.

Dar kai kas skaito psichologiją esant gamtos mokslu dalimi. Tas tvirtinimas butų neteisingas. Nors artimo ryšio, bendrumo turi, tačiau skiriasi, nors ir vienas ir antras yra patirties mokslai.

Rašo Jonas Valaitis.

ŽEMĖS SUSITVĖRIMO HYPOTEZĖ.

Žemės susitvėrimo yra dvi hypotezės: planetinė ir miglinė (nebulae). Miglinės hypotezės aš čia nebandysiu aiškinti, dėlto, kad nekuriems skaitytojams yra nežinoma aukštesnė matematika ir fizika, ir dėlto kad ta hypotezė jau yra ignoruojama per šių dienų astronomus. Bet planetinė hypotezė kone visuotinai yra priimta; taigi aš ir norėčiau, maždaug, supažindinti visuomenę su jąja.

Mes žinome, kad saulė yra kamuolis liepsnojančios medegos. Su pagelba elektriško termometro mes surandame, kad karštis ant saulės paviršiaus siekia iki 6000 laipsnių celcijaus termometro. Prie šios temperaturos kiečiausi metalai, žinomi ant žemės, jau butų senai paversti į skystimą arba gazus. Taigi, saulės paviršis, susidedantis iš skystos medegos ir gazų, be perstojimo verda ir kunkuliuoja. Sykis nuo sykio ten ištinka didelės ekspliozijos, kurios išmeta medega net 300,000 ang. mylių toluma nuo saulės paviršio. Jeigu saulė pajėgtų išmesti medegą 360,000 ang. mylių, tai tada ta medega išeitų iš saulės grevitacijos įtekmės ir nebepajėgtų sugrįžti.

Kaip matysime toliau, tai ir buvo kada nors toksai laikas, kada saulė galėjo išmesti medegą 360,000 ang. mylių nuo savęs.

Čia irgi reikia suprasti grevitacijos (saulės, žemės ir kitų planetų pajėga traukia prie savęs mažesnius kunus) tiesias. Jeigu musų žemė prislinktų prie saulės per pusę arčiau, kiek ji dabar yra, tai 32 svarų voga tik tesvertų apie 8 svarus, tuomet vaikas, galintis išmesti akmenuką 60 pėdų į aukštą, galėtų jis su ta pačia pajėga išmesti tą patį akmenuką 240 pėdų aukščio

Taigi, astronomai ir spėja, kad kada nors milionai, o gal ir bilionai metų atgal, kokis nors didelis kunas (planeta) galėjo paslinkti kiek arčiau saulės ir sumažinti jos grevitacijos pajėgą. Tuomet, ekspliozijai ištikus, saulė galėjo išmesti medegą virš 360,000 ang. mylių aukščio ir ta medega nebesugrįžo pas saulę; bet (remiantis Newtono Judėjimo Teorija) pradėjo bėgti apie saulę. Tos masos medega pradėjo aušti, koncentruotis į didesnius gabalus, ir suktis apie savo ašį. Tie didesni gabalai pradėjo traukti prie savęs mažesniuosius ir valyti savo kelią, bėgdami apie saulę. Dar ir dabar laiks nuo laiko nukrenta gabalai medegos, kuriuos mes vadiname meteorais. Taigi, vienas iš tų didžiųjų gabalų ir pasitaikė buti musų žeme.

Tas yra labai galimas daiktas, nes visas planetas imant sykiu pasaulinėje systemoje jos yra 700 kartų lengvesnės už saulę. Bet ta hypotezė iš nekurio atžvilgio yra nemaloni. Astronomai mano, kad kas tik gamtoje atsitinka vieną sykį, tai ir vėl turi atsikartoti periodiškai. Taigi, reiškia, kad kada nors ir vėl tas atsitiks, ir tada saulė pagimdys musų žemei seserį. Bet laike to gimdymo, netik visa gyvybė turėtų buti sunaikinta ant visų planetų, kur ji tik randasi, bet ir pačios planetos gali nebepasilikti tokioj formoje, kokioj jos dabar yra. Ale kasgi gali pasakyti, kiek milijonų metų gali dar praslinkti iki tas atsitiks.

Antanas Gabrėnas.

MOTERŲ SKYRIUS

PASAKYSIU.

(Aukauju P. Alberktaitei)

Aš jus vieno dalykėlio
Norėčiau paklausti,—
Už atsakym, — žodelį,
Jums, dainą išausti...
Apsakyki, man grožybę;
Lietuvos šalelės,—
Kaip ten, broliai mųs gyvena
Ir mielos seselės?!..
Kokias jėgas mųs tėvynė
Savo vaikams teikia
Kuomet mato, kad iš lenkų:
Atimt Vilnių reikia...
Ar nevaržo — šalies laisvės
Ir piliečių savo?...
Pasakyki, jei nujaučia,
Jėgos proto tavo!
Ar, čia linksma, jums gyventi,
Šioj šalyj svetimoj?—
Ar negeidžia jųs širdelė
Ir vėl but Lietuvoj?...
Ten paukšteliai neapleidžia
Kampelį nei vieną;
Gražiai, čiulba, susirinkę,
Vasarėlės dieną!...
O, čia vietoj jų dirbtuvės
Užia, švilpia, kaukia,
Tyg varpai, kad žmones melstis,
Į dievnamius šaukia...
Pasakyki, tavęs klausiu,
Lietuvos dukrele,—
Katrą labiaus iš tų dviejų,
Tu myli šalelę?!...
Man tai ilgu, čia gyventi,
Šioj šalyj svetimoj;
Akys geidžia, širdis trokšta —
Kad taip but Lietuvoj!
Brolių—laimę ir vargelį,
Mano siela jaučia,—
Man toli nuo jų gyvenant,
Širdyj skausmas siaučia!
Apie brolius — Vilniaus vargą;
Jo praeitį mielą!—
Jei, iš girsčia bent žodelį,
Gal numirtų — siela.

Švyturys.

Baltimore, Md.

MOTERIS DROVISI IŠ KARTO

Moteris (su tulais išimtinumais, kurie neverta ir minėti) nedarys pirmo žingsnio prie vyro, t. y., neparodys jam jį mėgint, arba norint, kad jis ją vestų. Nes nežiurint to, kad ji yra graži, išmintinga, arba turinti šiaip kokių vyrą patraukiančių ypatybių, ji vistiek daro didelę klaidą vyrui pasiliulydama — ji gali buti vyro atstumta. Vyras gali buti perdaug užsiėmęs, ar ko susimislinęs, arba nesijaučiąs sveiku, ir todėl nepaisąs įsimylėti į ją, arba vesti ją. O jei vyras neigiamai atsakytų į jos norą, tuomet butų didelis smugis jos pasididžiavimui. Bet kaip tik vyras padaro pirmą žingsnį, ir padeda jai pereiti pavojingąją vietą, tada ji ir jis stovi ant tos pačios papėdės ir gali jau laukti iš jos prašymų bei reikalavimų, kuriuos žino du įsimylėję.

Šopenauras.

SAVALIŠKAS.

Žmogus, turįs nepaprastus gabumus, mažai dalyvauja minioje, nes neranda joje sau užsiganėdijimo. Bet prie tam tikrų aplinkybių sunku išvengti nedalyvavus. Todėl kada jis dalyvauja, tai nė maž nesigilina į dalykus, kurie apie jį einą ir kuriais minia negali atsigėrėti. Taip tuščia viskas, o žmonės griuva ant žemės iš to besijuokdami. Mažai jisai ir kalba su tais, kurie yra neva jo draugais. Ir ką su jais kalbėsi?

Jeigu gi kada jis pradeda buti "linksmas" ir "kalbus," tai jis pradeda pasakoti didžiausius niekus, kurie gali atrodyti kvailystė kitiems.

Apie tai, kas slepiasi jo širdyje, miniai neišgirsti. **V. S.**

Lietuvos žinios.

KAUNAS.

Banditai. 13. XII. 19 val. užpuolė Aleksote "Paramos" krautuvę ir apiplėšė jos kasą. Paimta rodos, 1,500 litų. Tuo laiku krautuvėj buvę 5 tarnautojai; banditų gi buvę 5; jie ginkluoti revolveriais. Du jų likę laukę, o trys, įsiveržę vidun, pareikalavo pakelti rankas. Apiplėšta tik kasa.

Bomba. 13. XII. 19 val. įgulos bažnyčios vandens nutekėjimo vamzdy sprogo nežinia kieno padėta bomba.

SINTAUTAI. Jau baigiamieji darbai eina prie galo. Lapkričio m. buvo pirmieji bandymai. Nusisekė. Jei butų pieno, tai darbas galėtų buti pradėtas, bet žiemos metu visur truksta pieno ir vargu begalės pradėti ligi pavasario. Steigiant pieninę įvairių kliučių buvo daug, jas vis tik pasisekė nugalėti darbščiai valdybai, kuri, tikimasi, prives ir prie visiško užbaigimo.

GRUZDŽIAI, Šiaulių apskr. Gruzdžiai irgi neatsilieka nuo visų kulturingųjų Lietuvos miestelių. Lyg šiol nebuvo veik nė vienos gatvelės brukuotos, bet dėka "cicilikiškai" Tarybai, šiais 24 metais išbrukavo akmenimis Dvaro g-vę, kuri yra svarbiausia.

Lyg šio laiko nuo did. karo ligoninė tebestovėjo išdaužytais langais, nuverstais laiptais, dangčiais kiaurais.

Dabar tas namas visai kitaip atrodo: jau remontas užbaigtas ir greitu laiku bus prisiųsti gydytojai.

Dar nemalonų įspudį daro mokykla, kuriai dar antro aukšto langai lentomis užkalinėti. Bažnytėlei irgi baigia birėti dangtis, plytos griuna iš bokšto.

Jau klebonėlis apskelbė parapijonams, buk po 10 litų nua ha dėl bažnyčios remonto, bet ar taip greitai sumokės reikalaujamą sumą, nes "bedieviai nepriimami ir į bažnytinį komitetą.

Buvusis klebonas G. buvo surinkęs pinigus dėl bažnyčios remonto, bet numirė.

Kažin kur tie pinigai yra?

BUTRIMONYS. "Blaivybė" girtuoklybę platina. Šiais metais visus Butrimonių miestelio traktierius buvo paėmusi vietos katalikiškoji "blaivybė," kuri juos perdavė tiems patiems žydeliams. Girtuokliavimas nesumažėjo, bet padidėjo.

Dabar "Blaivybės" d-ja nori visą svaigiųjų gėrimų pardavinėjimą 1925 metams vėl paimti į savo rankas. Valsčiaus Taryba tam priešinasi, nes "Blaivybė" tik spekuliuoja ir žydams traktierius atiduoda.

VAŠKAI. Parapiją žeme aprupino...

Šiame valsčiuje šiais metais tapo išparceliuoti didesnieji dvarai.

Žemės reikalavimas žymus. Daugelis jos negavo, nors žemė buvo duodama, kam jos visai nereikėjo duoti.

Kiburių dv. paskyrė 8,5 ha naujai kuriamos parapijos reikalams. Tai trečia parapija Vaškų valsčiuje.

Vietos žmonės parapijos steigimui griežtai priešinasi dėl to, kad parapija susidarys labai mažutėlė, kas apsunkins vietos žmones bažnytiniais mokesniais.

Parašai bažnyčios žemės gavimui surinkti iš kitų parapijų ir vietinių žmonių, nes tuos parašus rinko kai kurie Žemės Reformos Komisijos nariai.

Kumiečiams sklypų neužteko ir kad butų ramesni paskyrė po 2 ha. Čia irgi keista: gretimo kaimo mažažemiams pridėjo žemės ir jie tapo ukininkais, bet jų vieton vėl naujų mažažemių bus.

Žvanagalės dvare paskirtas dvigubas sklypas Žemės Reformos Komisijos nariui A. Velykiui, kaipo "pavyzdingam" ukininkui, kurio "pavizdingumas' tik tame, kad jis yra klebono klapčiukas — federantas.

UTENA. Š. m. 24 — XI Utenos ap. Viršininkas sušaukė viršaičių ir raštvedžių konferenciją. Vokiečių okupacijos laiku budavo "garsios" seniunų konferencijos, kur vokiečių valdininkai seniunams duodavo įvairių įsakymų, o už pasivėlavimą į posėdį lazda "pavaišindavo." Utenos ap. Viršininkas lazdos nevartojo, bet pasivėlavusiems uždėjo pabaudos nuo 5 ligi 25 litų...

Svarstant 1925 m. pajamų sąmatas p. Viršininkas nurodė susirinkusiems naują pajamų šaltinį, butent — už mažiausį piliečių nerangumą bausti piniginėmis pabaudomis, kurios duosiančios kiekvienam valsčiui po 2000 litų pajamų.

Uteniečiai laukia 1926 metu rinkimų, nes "krikščionys" ir jų baudos nusibodę.

"Liet. žinios"

MIKO PETRAUSKO OPERETĖS.

Norinti įsigyti MIKO PETRAUSKO Operetęs rankraštyje ir spausdintas, kreipkitės pas:
J. C. NAVADAUSKAS
125 Allston St., Lawrence, Mass

Merginos — Jusų Rupesčiai Užsibaigė!

Buvo laikai, kuomet niekas nežinojo kas yra pleiskanos ir kaip nuo jų atsikratyti. Šiandien yra visiškai paprastu dalyku užlaikyti savo plaukus ir galvos odą švarioje ir sveikoje padėtyje.

Ruffles

ištepant galvą kas vakaras einant gulti per savaitę ar dešimtį dienų, sunaikins pleiskanas ir paragins jusų plaukų augimą. Po to naudokite Ruffles tik retkarčiais sulig reikalo ir daugiau neturėsite jokių nesmagumų su pleiskanomis.

Bonka 65c. aptiekose, arba už 75c. prisiunčiame stačiai iš dirbtuvės.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N.Y.

Proga del Visų.

Įsigyk sau Namą per musų prirodymą visuomet gausit pigiau kaip kitur, nepaisant kur arba, kokioj dalyj miesto, nes mes susižinom su didelėm Korporacijom. Turime Namų pardavimui visose dalyse Naujoj Anglijoj. Taipgi mes parduodame Ukes ir Lotus nežiurint kokioj Valstijoj norėtumėt. Sutaisome visokius dokumentus, Apdraudžiame (Insurinam) visokią nuosavybę.

Su viršminėtais reikalais kreipkitės pas:

M. J. KASTANT,
1348 Cambridge St., Room 4,
Cambridge, Mass.
Tel. Porter 2179
Notary Public, Constable.

KREIPDAMĖSI Į BILĘ IŠ TAIGĄ, FIRMĄ AR ŠIAN BIZNIERIŲ, PAŽYMĖKITE JOG SUŽINOJOTE "SANDAROJE."

SUNKUS DARBAS

nekenkia nei vienam, esančiam geroje fiziškoje padėtyje. Užlaikyk savo tvirtumą masažuodamas savo muskulus kiekvieną vakarą einant gulti. Išsitrinkite gerai su senai žinomu ir patikėtinu

PAIN-EXPELLER

Įreg. S. V. Pat. Ofise.

ir IŠVENGKITE nuovargio, skaudamų muskulų ir diegiančių pečių. Bukit tvirtu ir sveiku, tuomet jokis darbas jums neišrodys niekuomet persunkus. Nei viena atsargi šeimyna negali buti de bonkos šito linimento. Nėra tikrasis, jei neturi INKARO vaisbaženklio.

F. AD. RICHTER & CO.,
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

Gudrus Teisėjas Išgelbėjo Seimyną.

Namų svininkas užganėdintas. Visi linksmi!

Tula lenkų šeimyna New Yorke nesenai buvo pašaukta į teismą, kuriame ėjo byla delei jos išvarymo iš namų. Principialiais liudininkais buvo keli kaimynai, kurie skundėsi, kad jie nuolatos yra erzinami verkiančių kudikių šitos lenkiškos šeimynos apartamente. Kaimynai tikrino, kad jie negali net naktimis miegoti delei to kudikių verksmo ir todel prašę namų savininko išvaryti šią lenkų šeimyną is tų namų.

Teisėjas išklausęs verkiančių kudikių motinos pasiteisinimo, kad ji negalinti verkiančių vaikų nutildinti, nes jie verkia kankinami mėšlungio, paeinančio nuo vidurių dieglio ir užkietėjimo ir ji nežinanti kaip jiems pagelbėti. Išmintingas teisėjas įsakė jai tuojaus nueiti į aptieką, nusipirkti už 35c. bonką BAMBINO ir jo duoti kudikiams, kuomet tik užeis tie skausmingi simptomai. Teisėjas bylą sulaikė 10 dienų, o motina padarė viską kaip buvo įsakyta. Dabar kudikiai naktimis jau neverkia, kaimynai yra užganėdinti, namų savininkas ištraukė bylą ir visi sau linksmai gyvena.

BAMBINO yra kudikių geriausiu draugu. Kudikiai mėgsta jį! Jie net prašo daugiaus!

(Paskelbimas)

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mei laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo dėl vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

D. CABITT.

100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

TELEGRAMINĖS PINIGŲ PERLAIDOS 50c.

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntimo systemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 ientų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS

Sulyg greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų $11.25	400 litų $42.50	700 litų $73.25
200 litų 21.50	500 litų 52.75	800 litų 83.50
300 litų 32.00	600 litų 63.00	900 litų 93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo

NAUJIENOS

1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

Tautiečiai užsisakykite "L. Žinias" netik sau, bet ir savo giminėms Lietuvoje.

"LIETUVOS ŽINIAS"

Vienintėlis Lietuvoje laisvos ir progresyvės minties dienraštis.

"LIETUVOS ŽINIOS" gina Lietuvos liaudies reikalus, tvirtai stovi už žemės reformą ir stovi sargyboje obalsio: Laisva, nepriklausoma, demokratinga Lietuva su Vilnium ir Klaipėda.

"LIETUVOS ŽINIOS" suteikia kasdieną naujausių žinių ir nesibijo tarti teisybės žodį.

"LIETUVOS ŽINIOS" — vienintėlis Lietuvoje dienraštis, kuris gina Amerikos lietuvių reikalus ir paduoda naujausių žinių iš gyvenimo musų išeivių Amerikoje.

"LIETUVOS ŽINIOS" laikas nuo laiko yra papuošiamos karikaturomis ir paišiniais.

"LIETUVOS ŽINIOS" turi specialius skyrius: "Mokykla" ir "Moksleivių Reikalai" — skiriamus mokyklos, mokytojų ir moksleivių reikalų gvildenimui.

"LIETUVOS ŽINIOS" plačiai rašo ir gina savivaldybių ir koperacijos reikalus.

"LIETUVOS ŽINIOS" plačiai išplatintas Lietuvoj ir užrubežiuose dienraštis, kuriame visos įžymesnės firmos, įmonės bei įvairus biurai ir įstaigos skelbiasi.

KAINA: Lietuvoje mėnesiui 5 litai; užsienyj 7 lit.

"LIETUVOS ŽINIŲ" ADMINISTRACIJA

KAUNAS, Laisvės Alėja Nr. 60. Telefonas 223.

SKAITYKIT IR PLATINKIT

Seniausį Lietuvoje laikraštį, tikrą darbo žmonių užtarėją, šviesą ir susipratimą į sodžių nešantį, Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos leidžiamąjį

"Lietuvos Ukininką"

LIETUVOS UKININKE rasit daug naudingų patarimų, gausit atsakymų į savo paklausimus, žinių iš viso pasaulio, pamokinimų, kaip geriau ukį išdirbti, mokslo straipsnių, žinelių iš visos Lietuvos, ir tt.

LIETUVOS UKININKE: rašo daktarai, advokatai, agronomai, politikai ir šiaip šviesųs susipratę valstieč.

LIETUVOS UKININKO kaina metams Lietuvoje: 18 lt., pusei metų 9 lt., trims mėnesiams 4,50 lt. Užsienyje: met. 3 dol., pusei met. 1.50 dol.

LIETUVOS UKININKO vieną numerį pamatyti siunčiama dykai.

ADRESAS: KAUNAS, LAISVĖS ALĖJA Nr. 60.

REIKALAUKIT MUSŲ NAUJO 1925 METŲ KNYGŲ KATALIOGO.

"DIRVA"

Mokslo, Literaturos ir Politikos Laikraštis.
Išeina Penktadieniais, 8 puslapių, didelio formato visuomenės laikraštis.

Prienumerata metams $2.00
Lietuvoje metams $3.00
Pusei metų puse kainos.

"Dirvos" Agentura siunčia pinigus į Lietuvą ir partraukia gimines į Ameriką.

"DIRVA"
3352 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

"VIENYBĖ"

LIAUDIES UNIVERSITETAS.

Tas, kuris turi 37 metų "Vienybės" kompletus, turi namuose turtą, kurio kulturinė vertė atstoja pagarsėjusią pas amerikonus "Five Foot Book Shelf" išleistą Harvardo universiteto prof. pagelba.

Ir kiekviename numery "Vienybės" kulturos turtas dėja eilėmis, apysakomis, mokslo straipsniais, žiniomis iš visų pasaulio kraštų ir Lietuvos.

Keturi doleriai ant metų reiškia truputį daugiau kai centas į dieną. O už juos gausite "Vienybę" kas antra diena ir džiaugsitės kas dieną.

VIENYBĖ
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

SUSIVIENJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA S. V., KURIOS TURTAS ARTI $500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta $248,537.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta $247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleis tas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — $150, 300, 600 ir 1,000.

Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00, ir 12.00 į savaitę.

Platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th STREET, NEW YORK, N. Y.

Vietos žinios.

SANDARIEČIŲ KONFERENCIJA.

Ateinantį sekmadienį, sausio 25 d., kaip viena po pietų, "Sandaros" svetainėje, 327 E Street, So. Boston, Mass., yra šaukiama apielinkės Sandariečių veikėjų konferencija. Lawrence, Lowell, Worcester, Montello, Lynn ir kitų apielinkės kolonijų Sandariečiai veikėjai butinai pasistengkite dalyvauti šioje konferencijoje. Ypač tegu dalyvauja visa Politinio Iždo valdyba. Konferencija reikalinga apkalbėjimui keleto svarbių dalykų, kurių svarbiausiu yra Valstiečių Liaudininkų atstovo Jono Makauskio maršrutas.

"SANDAROS" REDAKTORIUS SUGRĮŽO.

Praeitą pirmadienį, po pietų, drauge su Valstiečių Liaudininkų atstovų Makausku, parvyko iš New Yorko "Sandaros" redaktorius A. A. Tulys, kuris buvo ten nuvykęs prakalbų laikyti. Apart prakalbų, Tulys dalyvavo ir New Yorko—Brooklyno ir apielinkės Sandariečių konferencijoje, kuri buvo praeitos subatos vakare. Brooklyne "Sandaros" redaktorių vaišino senieji ir jaunieji širvydai ir ponai Mikolainiai.

Newarke, N. J. negalėjo prakalbos įvykti, nes vietinis kunigėlis esą dar net su vyskupo pagelba, įskundė miesto valdžiai, kuri ir uždraudė prakalbas laikyti. Tai mat, kaip kunigai kovoja prieš Sandariečius.

New Haven, Conn. lietuviai gerai pasirodė Tulio prakalbose. Nes, nors publikos tesusirinko vos 57 žmonės (sprendžiama sulig įžangos), aukų surinkta vedimui "Sandaros" bylos $51.16. Už įžangą įplaukė $5.70, kas sudarė arti šešiasdešimts dolerių. Reikia pasakyti, kad kai kurie ir geri katalikai, kaip vietiniai sakė, nepasigailėjo aukuoti ir padėti "Sandarai" atsilaikyti prieš begėdišką kun. Garmaus užpuolimą. Beje, čia publika kvatote kvatojo, kada kalbėtojas priminė, kad kun. Garmų spavėdojo bedievis ir klausė jo: "Ar tu esi kunigas, ar ne?" "Ar tu gyvenai su mergomis, ar ne?" ir tt.

Čia svečią Joną Makauskį ir Redaktorių Tulį vaišino vietinės Sandaros kuopos iždininkas J. Masiliunas.

PRANEŠIMAS.

Paskaitos atidėtos iki 1 vasario.

Skelbiame visų žiniai, kad dėlei priežasties rengiamos vakarienės pagerbimui **p. J. Makauskio,** paskaitos rengiamos ant sausio 25 d. tapo atidėtos iki 1-mai d. vasario, todėlei prašome visus įsitėmyti ir nepraleisti tų paskaitų, nes bus labai svarbios.

Rengimo Komisija.

P. RIMKAUS KONCERTAS.

p. Rimkaus koncertas gerai pavyko.

Pereitą ketvergą, sausio 15 d. vakare artistas p. Rimkus davė koncertą. Tai buvo jo pirmas koncertas Amerikoj. Bostoniečiai turėjo progą girdėti p. Rimkų pirmiau, negu kiti Amerikos lietuviai. Koncertas gerai pavyko, nepaisant, kad oras labai šaltas buvo, žmonių susirinko pusėtinas burelis apie du šimtai; visi įdomavo girdėti dainininką Rimkų.

Gerb. Rimkus programe turėjo apie penkias dainas dainuoti, bet publikos aplodismentai privertė jį dainuoti apie dešimt dainų. Reikia pasakyti, kad p. Rimkus, turi gražų tenoro balsą. Apart Rimkaus dainavo Putvinskaitė-Belkus, soprano ir smuikavo smuikininkas p. A. Žydanavičius. Šie du artistai pagelbėjo p. Rimkui Bostone koncertuoti.

Trumpai sakant, publika iš šio koncerto išsinešė gražų ir gerą įspudį. Tiesa, p. Rimkus, skundėsi, kad jis blogai jautėsi, nes iš priežasties kilusio gaisro name, kuriame p. Rimkus gyvena, tapo dumais prigirdytas ir sužeistas ir tai tik prieš koncertą, kas be abejo labai dainininkui pakenkė. Bet laimė, kad dainininkas pajautė gaisrą name ir patsai sukėlė gyventojus to namo ir kaip pats save taip ir kitus išgelbėjo nuo sudegimo, tačiau visgi dainininko balsui tas gaisras savo dumais labai pakenkė.

Nežiurint visų kliučių kokios buvo, p. Rimkus padarė gražų įspudį į publiką, gaudamas jos simpatiją savo gražiu malonu balsu. Pianu visiems artistams akompanavo p-lė Čiurliutė, Amsterdamietė, kuri dabar Bostone Konservatorijoj mokinasi muzikoj.

Reporteris.

EXTRA SUSIRINKIMAS.

A. L. T. Sandaros 7-tos kuopos narių susirinkimas bus pėtnyčioj, sausio 23-čią d. savoj svetainėj, 327 E St., 7:30 valandą vakare. Visi nariai prašomi pributi į šį susirinkimą, nes bus labai įdomių pranešimų ir svarbių tarimų padaryta, ką visi nariai turi žinoti.,

Kuopos valdyba.

SAUGOKITE VAIKUS.

Pereitą pirmadienį Bostone liko užmušti trys vaikai, kurie su rogutėmis šliaudami pakliuvo po važiuojančių automobiliu. Dabar sniegui esant, daugelis vaikų šliužinėja po gatves ir pamašių atsitikimų buna daug, Tat tėvai saugokite savo vaikus.

Sekantį šeštadienį, 8:00 val. ryte, kada prasidės saulės užtemimas, tai Bostone gatvėse bus uždegtos lempos. Mat saulė užtems iki 99 nuoš., tokiu budu bus kaip ir nakties tamsuma.

GAZDINA.

Vietinis graborius Petras Akunevičius praeitą panedėlį gavo ranka rašytą laišką, kuriame reikalaujama, tukstančio dolerių. Po laišku pasirašo "K.K.K." Bet laiške nenurodyta kam tuos pinigus duoti, arba kur juos padėti. Laiškas parašytas prastai. Valdžia jau ieško laiško autoriaus.

PIRMAS KINIETIS VAGIS.

BOSTON, Mass. Čia suareštuotas pirmas kinietis vagis. Ligšiol Bostone nepasitaikė kinietis suimti už vagystę. Tulas Harry Lee, sužinojęs esant vienam saife nemažai pinigų. pasiteiravo su amerikiečiu, kad butų gerai atidaryti tas saifas ir išimti pinigai. Amerikietis pasigyrė jam, mokąs saifą atidaryti ir sutiko su juom naktį nueiti. Tačiau pirm eisint jisai pranešė policijai, kad jinai butų pasislėpus ir lauktų "svečių." Taip ji ir padarė ir kinietis liko areštuotas.

Louis Pinansky šeimyna, kuri gyvena po 169 Essex St., Malden, gavo grąsinantį laišką. Iš jų reikalaujama tukstančio dolerių. Jie grąsinami mirtimi, jei atsisakys duoti reikalaujamų pinigų juodrankiams.

PAMEGDŽIOTOJAI.

Dzimdzi-Drimdzi vodeviliui gana sekasi. Tai pastebėjo vietiniai vyčiai ir jie pasisavino "Dzimdzi-Drimdzi vardą, kad daugiau "gišefto" padarius. Reikėtų sarmatą turėti. **J. K.**

Be VILTIES.

Vietos davatkos ir vytukai yra labai nusiminę dėl kun. Garmaus prieš "Sandarą" užvestos bylos, nes anaip toli jie nemano, kad tas keikunėlis bylą išloštų.

J. K.

DIDELĖ VAKARIENĖ.

Nedėlioj sausio-Jan. 25 d. lietuvių svetainėje kampas E ir Silver street, rengiama labai iškilminga vakarienė dėl pagerbimo dideliai gerbiamo svečio JONO MAKAUSKIO, kuris tik šiomis dienomis atvyko iš Lietuvos. Visi kas gyvas ateikite į šią vakarienę, kur turėsite progą plačiai pasipažinti su p. JONU MAKAUSKIU.

Vakarienė prasidės kaip 7:30 val. vakare, kas dalyvaus šioje vakarienėje, tas nesigailės, nes p. J. Makauskis, tai bus vienas iš draugų gerb. p. J. Vileišio, buvusio Amerikoj Lietuvos atstovo, jis čionais atvyko su svarbiais reikalais ir pateiks daug įdomių pranešimų, kurie yra begaliniai svarbu žinoti Amerikos lietuviams.

Reporteris.

NEVYKĘ ASTRONOMAI.

"Darbininkas" N. 127 iš lapkričio 8 d., 1924 m. praneša, kad girdi visiškas saulės užtemimas bus nedėlioje, sausio 25 d., 1925 metų.

Kiek mums yra žinoma, tai saulė užtems ne nedėlioje, sausio 25 d., bet Subatoje, sausio 24 d. 8:07 val. ryte.

"Darbininkas" sulig jo "astronomų" skelbimo kur jiems saulė užtems nedėlioje sausio 25 d. sako, kad bus baisųs "cudai," nes girdi laike užtemimo, vištos bėgs į burius ir eis tupt; pelėdos ir kiti naktiniai paukščiai lėks iš savo tamsių urvų; šunės kniauks, katės staugs, o kunigai bažnyčiose mišias laikys! Vadinasi, rekykla bus toki, kaip tarytum ant "Juozapato pakalnės."

Mes patariame Sandariečiams ir "Sandaros" skaitytojams saulės užtemimo laukti subatoje, sausio 24 d., nes tą dieną jis bus. O "Dar-ko" "astronomai" lai užtemimo laukia nedėlioje, sausio 25 d., kurį turbut jie vieni su šunimis, katėmis, vištomis ir pelėdomis jį matys. **Girkalniškis.**

SPRENDIMAS SULIG SAVĘS.

"Darbininkas" rašo, kad buk Sandariečiai nuolatos kalba apie kitų griekus. tai girdi turbut jie patys yra dideli griešninkai. Gi mes turime pastebėti, kad "Darbininkas" visuomet kalba, buk sandariečiai jau baigia egzistuoti ir buk jau jiems busiąs galas. Jei tas jų pasakymas jiems yra pamatuotas, tai taip išeitų, kad "Dar-ko" redaktoriai prieš savo akis mato giltinę ir tuomi mano, kad sykiu su jais ir visas pasaulis turės atsistoti ant "Juozapato pakalnės." P.

LIETUVIŲ ČAMPIJONAS FRANAS JUŠKA PAGULDĖ LENKŲ ČAMPIJONĄ STASIAKĄ.

Pereitam ketverge Franas Juška iškėlė lietuvių vardą svetimtaučių sportininkų tarpe, paguldydamas ligišiol nepergalėtą lenkų čampijoną Stasiaką. Dabar Juška yra skaitomas Naujosios Anglijos čampijonu, nes tą titulą turėjo Stasiakas. Lenkams sportininkams užduotas didžiausias smugis. Jiems ypač pikta, kad jų čampijoną paguldė "przeklęty litwin."

Ristynės buvo labai įdomios ir smarkios. Nors Juška savo vikrumu ir mokėjimu ristis ant visų punktų sukirto lenką, betgi publika manė, kad lenko milžiniška spėka suteiks jam pergalę. Vienok apsiriko. Pasirodė, kad Juška prie savo mitrumo turi nemažesnę spėką už lenką. Praėjus pusvalandžiui laiko ristikai pradėjo grumtis visu smarkumu. Viens antrą laužė ir trankė didžiausiu žiaurumu. Lenkas net tris kartus buvo iškėlęs Jušką virš savo galvos ir sviedė didžiausiu trenksmu į matrasą, bet kiekvieną sykį Juškos vikrumas išgelbėjo jį nuo pralaimėjimo. Kuomet po trečio trenkimo Juška pakilo, lenkas ir vėl norėjo jį nučiupti, bet Juška apsisukęs griebė lenką už galvos ir tokiu smarkumu trenkė jį per save, kad net grindys sudrebėjo. Po šito smugio lenkas negalėjo pakilti ir jo pečiai buvo prispausti prie matraso. Laikas buvo 41 minuta. Publika sukėlė Juškai didžiausių ovacijų. Tuli amerikonai net pabučiavo musų drutuolį, kad įveikė neapkenčiamą lenką.

Tą vakarą Juška svėrė 215 svarų, o Stasiakas 235 svarus.

Šiame ketverge Juška risis su Ukrainos čampijonu.

Jušką iššaukė ristis Ukrainos čampijonas Joe Malcewicz. Ristynės bus už Naujos Anglijos čampionatą. Ar atsilaikys Juška prieš Ukrainos milžiną? Tai yra klausimas, į kurį sunku atsakyti. Jeigu Malcewiczių per du kartu negalėjo paimti buvęs pasaulio čampijonas Strangler Lewis, tai ar paims jį Juška? Per paskutinius keturis metus Malcewicziaus dar niekas nėra paguldęs. Juška žino, su kuo jis turės imtis, nes šią savaitę nei į dirbtuvę neina, treiniruojasi.

Apart Juškos su Malveciczium tą patį vakarą risis Cliff Binkley su indijonų čampijonu Montour ir dar viena pora gerų ristikų.

VAIŠĖS.

Ponai Ivai, dideli Sandaros veikėjai, kėlė vaišes praeito pirmadienio vakare, savo namuose. Vaišių tikslas buvo sutikti tik atvykusį iš Lietuvos brangų svečią Joną Makauskį, Valstiečių Liaudininkų atstovą. Apart gerb. Makauskio ir Ivų vaišėse dalyvavo Mockus, Lekys, Jakubauskas, Dragažius, Sangaila, buvęs "Sandaros" redaktorius Šliakys, Centro sekretorius Čekanauskas ir "Sandaros" redaktorius Tulys.

Vaišinimasi ir draugingas pasikalbėjimas užsitęsė iki vienai nakties. Ponia Ivienė su pagelba Palubeckienės ir dar poros moterų parupino skaniausių ir įvairiausių valgių.

Progres Cash Market.

Bučernė ir Grošernė pardavimui.

314½ E. 8-th Street, kampas Gate St., So. Bostone. Biznis yra išdirbtas per daug metų lietuvių apgyventoj vietoj, gali biznį pirkti ir nemokantis jį vesti, nes busi išmokintas. Atsišauk viršminėtu antrašu.

Tel. So. Boston 4000.

DR. J. C. LANDŽIUS - SEYMOUR

Lietuvis Gydytojas.

772 Broadway,
So. Boston, Mass.

Valandos 9-11 2-4 6-9.

DIDELĖS RISTYNĖS

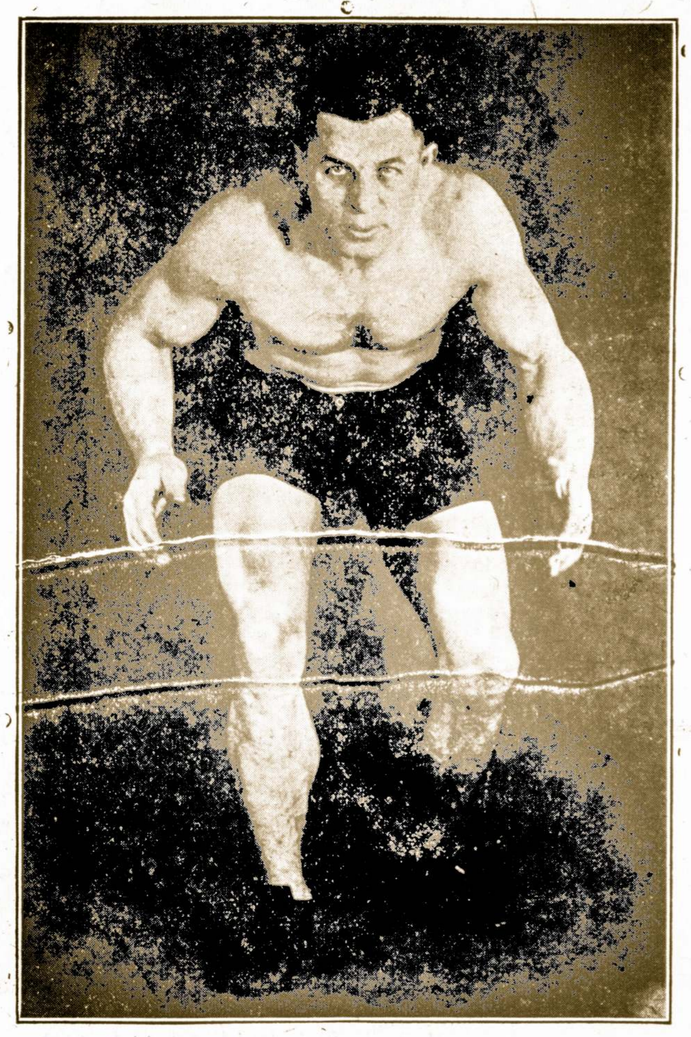

Lietuvių čampijonas FRANAS JUŠKA
Kuris pereitam ketverge paguldė STASIAKĄ
Susitiks su Ukrainos čampijonu JOE MALCEWICZ.
Indijonų Čampijonas CHIEF MONTOUR susitiks su CLIFF PINKLEY. FRANK DUTCHER su "NEŽINOMU."
Ristynės bus šiame ketverge,
22 D. SAUSIO-JANUARY, 1925
Pradžia lygiai 8:15
GRAND OPERA HOUSE
Washington St., kampas Dover St., Boston, Mass.

Joe Malcewicz yra vienas geriausių ristikų šioje šalyje. Per paskutinius keturis metus niekas jo nepaguldė. Kartą jam buvo pripažinta pergalė net ant buvusių pasaulio čampijonų Lewis ir Caddock. Ar paguldys jį musų drutuolis Juška? Tas klausimas bus išrištas ketvergo vakare.

Lietuvių Drabužių Krautuvė

LIETUVIAI PAS LIETUVIUS!

Vientaučiai, kad eiti pas svetimtaučius, ateikit pas mus. Mes parduodame vyriškus siutus, overkotus, marškinius ir etc. Taipgi padarome siutus ant užsakymų. Patarnavimas teisingas ir mandagus.

BROADWAY TAILORING CO.
412 Broadway, So. Boston, Mass.

Real Estate

Pirk Pigiai.

2 šeimynų namas ir 6 automobilių Garadžius geriausioj vietoj South Bostone, 4 ir 5 kambariai, su visais įtaisymais improvementais, šiluma ir elektros šviesa, prekė tik $9,000.

KITA PROGA

3 šeimynų ir 15 kambarių namas su vėliausios mados improvementais, skyrium šildomais pečiais, piazais iš priešakio ir užpakalio ir elektrika, geriausioj vietoj Dorchestery prie Pleasant Str., savininkas gyvena New Yorke, dėl tolumo nori parduoti, prekė tik $12,000.

A. IVAS
361 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Didelis Bargenas

3 šeimynų 14 kambarių namas City Point So. Bostone parsiduoda tik už $6,700; įnešti $2,000.

SANDARA REAL ESTATE
V. P. Yankus, Vedėjas.
327 E St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2408.

Parsiduoda pigiai

Du namai, vienas 40 šeimynų, įeigos į metus suvirš $21,000, išlaidų apie $10,000, gryno pelno į metus apie $11,000; įnešti tik $10,000. Antras namas 5 štorai ir 18 šeimynų. Įeigu $13,600, išlaidų $6,400, gryno pelno $7,200, įnešti tik $9000. Abu namai yra beveik nauji ir turi šios mados visus įtaisymus. Norėdami daugiaus žinių kreipkitės pas

A. J. NAMAKSY,
395 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. 2340.

Bronis Kontrim

Constable, Real Estate, Visokių Apdraudimų (Insurance) Agentas,

361 W. Broadway.
Tel. So. Boston 0605
Tel. So. Boston 2483-W.
120 Marine Road
SO. BOSTON, MASS.

Naujoj Vietoj.

Geriausis So. Bostono Kostumeriškas Kriaučius vietos Sandarietis persikėlė į naują vietą. Gerbiamieji, norinti užsisakyti ant ordelio drabužius kreipkitės pas mus, o mes padarysime tamistoms pagal naujausios mados. Taipgi senus drabužius taisom, valom ir prosinam kaip vyrų taip ir moterų.

(ant antrų lubų.)

Musų antrašas tokis:
A. SIMOKAITIS,
344 Broadway, So. Boston, Mass

NAUJAS

Išpardavimas

Jeigu norit sutaupyt pinigų, ateik į šį išpardavimą dabar. Žiurėk, kad užeitum į tikrą vietą Broadway išpardavimo Krautuvę,
167 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.

Namų Tel. Aspinwall 0870
Tel. So. Boston 3520

A. O. ŠALNA (SHALNA)

LIETUVIS ADVOKATAS.

Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.

"Darbininko" Name
(antros lubos)
366 W. Broadway, So. Boston.